

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางพื้นฐานในการวิจัย ดังต่อไปนี้

ความหมายของการอ่าน

ความสำคัญ/ประโยชน์ของการอ่าน

จุดมุ่งหมายของการอ่าน

ประเภทของการอ่าน

กระบวนการอ่าน

หลักจิตวิทยาการอ่าน

ทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการอ่าน

ความเข้าใจในการอ่าน

ระดับของความเข้าใจในการอ่าน

การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

การสอนภาษาไทยแก่นักเรียนที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง

การสอนภาษาไทยด้วยวิธีการสอนอ่านแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

การสอนภาษาโดยวิธีธรรมชาติ (The Natural Approach)

หลักการสอนภาษาโดยวิธีธรรมชาติ

การสอนอ่านโดยวิธีธรรมชาติ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของการอ่าน

การอ่านเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการเรียนรู้ ในระดับประถมศึกษา หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ต้องการที่จะปลูกฝังให้ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ อ่านออกเขียนได้และคิดคำนวณได้ พร้อมทั้งมีนิสัยรักการอ่านและใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการศึกษาระดับนี้ ให้ความสำคัญต่อการอ่านมาก เนื่องจากการอ่านเป็นการเรียนรู้ และคนเราเมื่ออ่านมากก็ยิ่งมีความรู้มาก (วรรณิ โสมประยูร, 2537, หน้า 120) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของ Francis Bacon (อ้างใน ประเทิน มหาจันทร์, 2530, หน้า 4) กล่าวไว้ว่าการอ่านทำให้คนเราเป็นคนโดยสมบูรณ์ (Reading Make a Full Man) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการอ่านนับเป็นทักษะที่มีความสำคัญ ทั้งในด้านการแสวงหาความรู้ และการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

นักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาหลายท่าน ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ดังนี้ ราชบัณฑิตยสถาน (2525, หน้า 941) ได้กล่าวถึงการอ่านไว้ว่า อ่าน หมายถึง ว่าตามตัวหนังสือ, ออกเสียงตามตัวอักษร, ดูหรือเข้าใจความจากตัวหนังสือ, สังเกต หรือพิจารณาดูเพื่อให้เข้าใจ บันลือ พุททชะวัน (2533, หน้า 80) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การอ่านหมายถึง การแปลตัวอักษร(สัญลักษณ์) ออกมาเป็นคำพูด(เสียง) และมีความหมายที่ใช้สื่อความคิด ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน(ผู้ฟัง) ซึ่งบางครั้งไม่จำเป็นต้องออกเสียงก็เข้าใจความหมายกันได้

ประเทิน มหาจันทร์ (2530, หน้า 2) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การอ่าน หมายถึง กระบวนการในการแปลความหมายของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่มีการจดบันทึกไว้

Edgar Dale (อ้างใน ศุภวัฒน์ ชื่นชอบ, 2524, หน้า 51) กล่าวว่า การอ่าน คือ กระบวนการของการเข้าใจความหมายสิ่งพิมพ์ ซึ่งพิมพ์ขึ้นด้วยมีความมุ่งหมายที่ทำให้เกิดความเข้าใจ

Gertrude M. Hiddreth (อ้างใน วรรณิ โสมประยูร, 2537, หน้า 121) ได้กล่าวว่า การอ่าน คือ กระบวนการทางสมองที่จะแปลสัญลักษณ์ต่างๆที่มองเห็นได้ ให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้

สุขุม เฉลยทรัพย์ (2530, หน้า 27) ได้ให้ความหมายว่า การอ่าน คือ กระบวนการค้นหาความหมายหรือความเข้าใจจากตัวอักษรและสัญลักษณ์อื่น ๆ ที่ใช้แทนความคิด เพิ่มพูนประสบการณ์ของผู้อ่าน เป็นการรวบรวมการตีความหมายและการประเมินความเห็นเหล่านั้น เป็น

กระบวนการที่ก่อให้เกิดความเข้าใจ เป็นการผสมผสานระหว่างทักษะหลายชนิด เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ความต้องการและวิธีการของผู้อ่านเรียกว่า “ศิลปะในการอ่าน” การอ่านจึงเป็นการถ่ายทอดความหมายจากตัวอักษรและสัญลักษณ์อื่นๆเป็นแนวคิด ทำให้เกิดความเข้าใจแก่ผู้อ่าน การอ่านของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกันออกไปตามสภาพร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ ภูมิหลัง และความสนใจของแต่ละคนที่มีอยู่

จากความหมายของการอ่านที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า การอ่านคือ กระบวนการในการแปลความหมายจากตัวอักษร ตีความและรับรู้ความหมาย เป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อนเป็นการสื่อความหมายโดยการถ่ายโยงความคิด ความรู้ และความรู้สึก จากผู้เขียนสู่ผู้อ่าน ทำให้เกิดความเข้าใจตรงกัน และผู้อ่านสามารถนำเอาความหมายที่ได้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ได้

ความสำคัญ/ประโยชน์ของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะที่มีความสำคัญยิ่งในยุคปัจจุบัน การแสวงหาความรู้จากสิ่งต่างๆ ล้วนได้มาจากการอ่าน ทั้งนี้เนื่องจากความเจริญทางเทคโนโลยี ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดวิทยาการและความรู้ใหม่ๆ ตลอดเวลา สังคมเริ่มเปลี่ยนเป็นสังคมข่าวสาร (Information Society) ที่เน้นการศึกษาตลอดชีวิต เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ทำให้ทักษะการอ่านเป็นทักษะที่สำคัญและใช้มากในชีวิตประจำวันของคนเรา สามารถที่จะนำทักษะการอ่านไปใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ทำความเข้าใจในเนื้อหาสาระต่างๆ เพื่อพัฒนาประสบการณ์ของตนเอง ใช้การอ่านในการติดต่อสื่อสาร ทำความเข้าใจกับบุคคลอื่น ๆ ร่วมกับทักษะด้านการฟัง การพูด และการเขียน ยังส่งเสริมให้คนเราขยายความรู้และประสบการณ์ได้อย่างลึกซึ้งและกว้างขวาง เป็นการช่วยพัฒนาสติปัญญา กระบวนการคิด การตีความหมาย การวินิจฉัยและการตัดสินใจได้ดียิ่งขึ้น

คักดา บันเหน่งเพชร (2529, หน้า 82) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านช่วยส่งเสริมบุคลิกภาพที่ดี และประสบผลสำเร็จในชีวิต ทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินหรือให้ความบันเทิงใจแก่ผู้อ่าน ช่วยลดความตึงเครียดทางอารมณ์และจิตใจของมนุษย์ได้ ชูติมา สัจจามันท์ (2525, หน้า 52) ได้อธิบายว่า การอ่านทำให้เกิดพัฒนาการไม่ว่าจะเป็นด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ พฤติกรรมและการดำเนินชีวิต ศีลธรรม จรรยา ค่านิยม ฯลฯ การอ่านมีส่วนช่วยปรับปรุงชีวิตให้สดใส สมบูรณ์ การอ่าน หมายถึง การมีชีวิตอยู่ (Reading is Living) เพราะ

ตราใบใดในโลกไม่หยุดหมุนวิทยากรต่าง ๆ จะเจริญงอกงาม มีการค้นคว้า ค้นพบทฤษฎีความรู้ใหม่ ๆ ให้ได้เรียนรู้โดยไม่สิ้นสุด ความสำเร็จจากการศึกษามักเป็นผลมาจากความสามารถในการอ่าน นอกจากนี้การอ่านยังก่อให้เกิดความสนุกสนาน สร้างจินตนาการ ขยายขอบเขตของชีวิต และเนื่องจากคนคือประชากรของประเทศชาติ การอ่านจึงเป็นปัจจัยต่อการพัฒนาสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจของชาติ จินตนา ไบกาซูยี (2534, หน้า 57) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาความเจริญงอกงามทางสมองและสติปัญญา การอ่านเป็น “ปุ๋ย” อย่างดีที่บำรุงสมองให้เจริญวัย พลอยพาให้สติปัญญางอกงามไปในทางที่ถูกต้อง มีเหตุมีผล เพราะในขณะที่อ่านสมองจะทำหน้าที่อ่านตัวอักษร สระ วรรณยุกต์ ผสมคำ สะกดคำ รับรู้ความหมาย ตีความหมาย เพื่อสื่อให้เข้าใจในสิ่งที่อ่านพร้อมกับคิดพิจารณาว่าความหมายในข้อความที่อ่านนั้นถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง ยอมรับหรือไม่ยอมรับ นี่เป็นการใช้วิจารณ์ญาณเข้ามาด้วย จึงกล่าวได้ว่าขณะอ่านสมองจะทำงานตลอดเวลา การอ่านจึงช่วยให้คนคิดเป็น และรู้จักคิด

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อ้างใน จินตนา ไบกาซูยี, 2534, หน้า 58) ได้ทรงบรรยายถึงความสำคัญในการอ่านหนังสือ ในการประชุมสามัญประจำปี พ.ศ. 2530 ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย สรุปได้ดังนี้

1. การอ่านหนังสือทำให้ได้เนื้อหาสาระความรู้มากกว่าการศึกษาค้นคว้าความรู้ด้วยวิธีอื่น เช่น การฟัง
2. ผู้อ่านสามารถอ่านหนังสือได้โดยไม่มีการจำกัดเวลาและสถานที่ สามารถนำไปไหนมาไหนได้
3. หนังสือเก็บได้นานกว่าสื่ออย่างอื่น ซึ่งมักมีอายุการใช้งานโดยจำกัด
4. ผู้อ่านสามารถฝึกความคิดและสร้างจินตนาการได้เองในขณะที่อ่าน
5. การอ่านส่งเสริมให้มีสมองดี มีสมาธินานกว่าและมากกว่าสื่ออย่างอื่น ทั้งนี้เพราะขณะอ่านจิตใจจะต้องมุ่งมั่นอยู่กับข้อความ พินิจพิเคราะห์ข้อความ
6. ผู้อ่านเป็นผู้กำหนดการอ่านได้ด้วยตัวเอง จะอ่านคร่าวๆ อ่านละเอียด อ่านข้าม หรืออ่านทุกตัวอักษร เป็นไปตามใจของผู้อ่าน หรือจะเลือกอ่านเล่มไหนก็ได้ เพราะหนังสือมีมากสามารถเลือกอ่านเองได้

7. หนังสือมีหลากหลายรูปแบบและราคาถูกกว่าสื่ออย่างอื่น จึงทำให้สมองผู้อ่านเปิดกว้าง สร้างแนวคิดและทัศนะได้มากกว่า ทำให้ผู้อ่านไม่ติดอยู่กับแนวคิดใดๆโดยเฉพาะ

8. ผู้อ่านเกิดความคิดเห็นได้ด้วยตนเอง วินิจฉัยเนื้อหาสาระได้ด้วยตนเองรวมทั้งหนังสือบางเล่มสามารถนำไปปฏิบัติได้ด้วย เมื่อปฏิบัติแล้วก็เกิดผลดี

จะเห็นได้ว่าการอ่านมีความสำคัญ เนื่องจากคนเราอ่านหนังสือเพื่อความรู้และความบันเทิง การอ่านหนังสือจะช่วยพัฒนาความคิด จิตใจ รู้จักพิจารณาพิจารณาในสิ่งต่างๆอย่างเป็นธรรมชาติ ไม่ใช่ อารมณ์ตัดสิน ความรู้ ความคิด และประสบการณ์จากสิ่งที่อ่าน สามารถนำมาพิจารณาตัดสิน เหตุการณ์ในชีวิตประจำวันได้อย่างรอบคอบและสมเหตุสมผล

จุดมุ่งหมายของการอ่าน

ในการอ่านแต่ละครั้ง ผู้อ่านย่อมกำหนดจุดมุ่งหมายการอ่านของตนที่แตกต่างกันและมีผู้เชี่ยวชาญได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการอ่านดังต่อไปนี้

ศรีสุตา จรรย์กุล (2527, หน้า 8) สรุปจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ดังนี้ คือ

1. การอ่านเพื่อทราบข่าวสารข้อเท็จจริง การอ่านแบบนี้เป็นการอ่านที่รวดเร็วเพื่อแสวงหาคำตอบ หรืออ่านหัวข้อสำคัญ หรือความคิดเด่นของข้อความทั้งหมด

2. การอ่านเพื่อแสวงหาความรู้ โดยการแสวงหาความรู้จากบทความ ข้อเขียน เพื่อให้ทราบเรื่องราว และเหตุการณ์ต่างๆ

3. การอ่านเพื่อความบันเทิง เป็นการแสวงหาความบันเทิงจากหนังสือ ก่อให้เกิดความรื่นเริงบันเทิงใจ เกิดความสุข ทำให้ผู้อ่านมีสุขภาพจิตดี มีกำลังใจ

ส่วน วรณี โสมประยูร (2537, หน้า 127) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการอ่านสรุปได้ดังนี้

1. การอ่านเพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เช่น อ่านตำรา บทความ สารคดี
2. การอ่านเพื่อความบันเทิง เช่น อ่านนวนิยาย การ์ตูน
3. การอ่านเพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น การอ่านหนังสือชวนหัวต่างๆ
4. การอ่านเนื้อหารายละเอียดของเรื่อง เช่น อ่านสารคดี ประวัติศาสตร์
5. การอ่านเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์จากข้อมูลที่ได้ เช่น การอ่านข่าว
6. การอ่านเพื่อหาข้อเท็จจริง เช่น การอ่านคำโฆษณา

7. การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ เช่น อ่านบทความ
8. การอ่านเพื่อปฏิบัติ เช่น การอ่านคำสั่ง ประกาศ
9. การอ่านเพื่อออกเสียงให้ถูกต้อง ชัดเจน มีน้ำเสียงเหมาะกับเนื้อเรื่องและเหมาะกับ คำพูด เช่น อ่านบทละครต่างๆ

และ รัฐจวน อินทรกำแหงและคณะ (2524, หน้า 30) ได้เสนอจุดมุ่งหมายในการอ่านไว้ 3 ประการคือ

1. อ่านเพื่อศึกษาค้นคว้า
2. อ่านเพื่อความบันเทิง
3. อ่านเพื่อสนองความต้องการอื่นๆ

นอกจากนี้หน่วยศึกษานิเทศก์ (2535, หน้า 7) ได้จัดจุดมุ่งหมายในการอ่านของมนุษย์โดยทั่วไป 3 ประการ คือ

1. อ่านเพื่อความบันเทิง
2. อ่านเพื่อรู้และเข้าใจวิธีการหรือกระบวนการ (เพื่อทำเป็น)
3. อ่านเพื่อศึกษาและค้นคว้า (เพื่อคิดเป็น)

สำหรับ Krashen & Terrell (1983) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ 4 ประการสรุปได้ดังนี้

1. การอ่านเพื่อหาใจความสำคัญ (Reading for Main Idea) เช่น การอ่านบทความประเภทต่างๆ เป้าหมายของการอ่านลักษณะนี้ เป็นการอ่านเพื่อสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน
2. การอ่านเพื่อหาข้อมูลเฉพาะเจาะจง (Reading for Certain Facts) โดยมากเป็นการอ่านสิ่งต่างๆ ที่ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เช่น การอ่านป้ายโฆษณา สมุดรายนามผู้ใช้โทรศัพท์ คำสั่ง แผนที่ โบสถ์โรงงาน หรือรายการอาหาร เป็นต้น
3. การอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน (Reading for Pleasure) คือ การอ่านเพื่อความบันเทิง และพักผ่อนหย่อนใจเป็นสำคัญ เช่น การอ่านนวนิยาย เรื่องสั้น บทละคร ตำนาน สารคดี เป็นต้น

4. การอ่านเพื่อหารายละเอียดของข้อมูล (Reading for Information) เป็นการอ่านเพื่อศึกษาค้นคว้า มีจุดมุ่งหมายสำคัญคือ ต้องการที่จะอ่านครอบคลุมเนื้อหาให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เก็บความสำคัญหรือสาระสำคัญ รวมทั้งรายละเอียดปลีกย่อยต่างๆ ด้วยความระมัดระวัง

นอกจากนี้ มานิต บุญประเสริฐ (2526, หน้า 9) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการอ่านสรุปได้ดังนี้

1. การอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน เช่น การอ่านเรื่องสั้นในหนังสือรายสัปดาห์ อ่านนวนิยาย
 2. การอ่านเพื่อหาข้อมูล หรือรายละเอียดบางอย่าง เช่น หาคำศัพท์ในพจนานุกรม อ่านเพื่อหาข้อมูลในการทำรายงาน
 3. การอ่านตำรา เช่น การอ่านบทเรียนเพื่อการสอน
- ที่กล่าวมาสรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการอ่านนั้น เป็นการแสวงหาความรู้ ศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติม อ่านเพื่อติดตามความเคลื่อนไหว ของข้อมูลข่าวสารของเหตุการณ์บ้านเมือง และอ่านเพื่อความบันเทิง

ประเภทของการอ่าน

การอ่านมีหลายประเภทด้วยกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของผู้อ่านเป็นสำคัญ ได้มีผู้แบ่งประเภทของการอ่านไว้ดังนี้

มยุรี สุขวิวัฒน์ (2526, หน้า 23) ได้แบ่งประเภทของการอ่านไว้ตามจุดมุ่งหมายของการอ่านได้ 3 ประเภท สรุปได้ดังนี้

1. อ่านผ่าน ๆ หรืออ่านเอาเรื่อง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้อ่าน เช่น การพลิกตำราบางเล่ม เพื่อดูว่าเนื้อหาครอบคลุมเรื่องที่จะค้นคว้าหรือไม่ อาจอ่านเพียงหัวเรื่อง สารบัญ หรือภาคผนวกท้ายเล่ม เป็นต้น
2. อ่านวิเคราะห์เมื่อมีความประสงค์จะรู้เรื่องโดยละเอียด การอ่านแบบนี้จะต้องบันทึกเรื่องย่อไว้ด้วยเพื่อทบทวนความจำ
3. อ่านตีความ เมื่ออ่านเรื่องก็ต้องมีการตีความ ซึ่งการตีความนั้นจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละคน ผู้อ่านหลายๆคนที่อ่านเรื่องเดียวกันแล้วอาจตีความไม่เหมือนกันก็ได้

นอกจากนี้ยังแบ่งประเภทการอ่านตามสถานที่อ่านได้ 2 ประเภท คือ

1. การอ่านในชั้นเรียน คือการอ่านโดยละเอียดเพื่อเข้าใจเนื้อเรื่องโดยตลอด มีการเรียนรู้คำศัพท์ และโครงสร้างของประโยคต่างๆ สามารถนำคำศัพท์และโครงสร้างของประโยคไปใช้ได้ โดยมีครูเป็นผู้ช่วยแนะแนวทางในการอ่าน

2. การอ่านนอกชั้นเรียน เป็นการอ่านที่นำเอาหลักและวิธีการอ่านในชั้นเรียนมาใช้จริง การอ่านแบบนี้เป็นการสร้างประสบการณ์ในการอ่านที่มุ่งเพียงให้เข้าใจเรื่องที่อ่านเท่านั้น ไม่จำเป็นต้องศึกษารายละเอียด หรือนำคำศัพท์และโครงสร้างของประโยคไปใช้

และยังแบ่งตามวิธีการอ่านได้ 2 ประเภท คือ

1. การอ่านในใจ (Silent Reading) เป็นการอ่านโดยไม่ออกเสียง โดยมุ่งให้เข้าใจเรื่อง และความคิดสำคัญๆ ในเรื่องที่อ่าน ซึ่งผู้อ่านจะต้องมีความรู้ในเรื่องคำศัพท์และโครงสร้างของประโยคพอสมควร

2. การอ่านออกเสียง (Oral Reading) เป็นการอ่านออกเสียงให้ถูกต้องในเรื่องเสียงต่างๆ (Sounds) การออกเสียงเน้นหนัก (Stress) จังหวะ (Rhythm) ระดับเสียงสูงต่ำ (Intonation) การอ่านแบบนี้มุ่งให้การอ่านออกเสียงให้ถูกต้องชัดเจน เพื่อให้ผู้ฟังได้รับทราบเรื่องราวอย่างสะดวก โดยต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจจากการอ่านในใจเสียก่อน

ฉัตรสุตา ดวงพลอย (2526, หน้า 11) ได้แบ่งประเภทของการอ่านไว้ตามจุดประสงค์ของการอ่านได้ 4 ประเภท สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. การอ่านแบบ Skimming การอ่านแบบนี้ผู้อ่านจะต้องมีจุดมุ่งหมาย หรือคำถามที่ต้องการคำตอบสำหรับเรื่องใดเรื่องหนึ่งในใจแล้ว โดยผู้อ่านจะใช้วิธีอ่านผ่านไปบนข้อความอย่างรวดเร็ว และจะต้องรู้จักใช้ชื่อเรื่อง หัวข้อใหญ่ และหัวข้อย่อยให้เป็นประโยชน์ การอ่านแบบนี้จะช่วยให้ผู้อ่านรู้จักการคาดคะเน การเลือกจับใจความ และทำให้สามารถอ่านได้เร็วขึ้น

2. การอ่านแบบ Scanning เป็นการอ่านผ่านไปบนข้อความอย่างพิถีพิถันเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เฉพาะเจาะจงมากกว่าการอ่านแบบแรก เช่น วันที่ ตัวเลข หรือสถานที่ เป็นต้น ผู้อ่านจะต้องรู้จักใช้ตัวเลข หรือวลีสั้น ๆ ที่มีความสำคัญอยู่ด้วยให้เป็นประโยชน์

การอ่านทั้งสองแบบนี้จะทำให้ผู้อ่านทราบว่า การอ่านให้ได้ใจความตามจุดประสงค์ของการอ่านนี้เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญ และสามารถทำได้โดยไม่ต้องอ่านแบบคำต่อคำ แต่ด้วยการรู้จักเลือกจับใจความ (Sample and Select)

3. การอ่านเอารายละเอียด (Through Reading) เป็นการอ่านที่ผู้อ่านต้องการจะเข้าใจความหมายทั้งหมดของผู้เขียน ทั้งจุดใหญ่ใจความและรายละเอียดปลีกย่อย การอ่านแบบนี้มักใช้กับการอ่านรายงานการวิจัย และตำราเรียน เป็นต้น

4. การอ่านเชิงวิจารณ์ (Critical Reading) การอ่านแบบนี้เป็นทักษะการอ่านระดับสูงสุดคือผู้อ่านสามารถที่จะแสดงความคิดเห็นต่อสิ่งที่ตนอ่านไปแล้วได้ สามารถใช้เหตุผลต่อรองกับสิ่งที่ปรากฏในข้อเขียนนั้นว่าเห็นด้วยหรือไม่

สำหรับ Krashen & Terrell (1983) ได้แบ่งประเภทของการอ่านตามจุดมุ่งหมายของการอ่านได้ 4 ประเภท สรุปได้ดังนี้

1. การอ่านแบบ Skimming คือวิธีการอ่านข้อความอย่างรวดเร็วและอ่านข้ามเป็นตอนๆ อาจจะเป็นประโยคๆ หรือเป็นบรรทัดๆ ไปไม่ติดต่อกันก็ได้ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายหลักสำคัญอยู่ 2 ประการ คือ

1.1 เพื่อเก็บประเด็นหรือใจความสำคัญโดยทั่วๆ ไป

1.2 เพื่อเก็บรายละเอียดสำคัญบางอย่างเท่านั้น

2. การอ่านแบบ Scanning คือ การอ่านเพื่อที่จะพิจารณาหาข้อมูลเฉพาะเจาะจง เช่น การค้นหา วัน เดือน ปี ตัวเลข รายชื่อในสมุดโทรศัพท์ เป็นต้น โดยการอ่านผ่านข้อความอย่างรวดเร็วคล้ายกับการอ่านแบบ Skimming แต่เมื่อพบคำ หรือข้อความที่ต้องการจะต้องอ่านคำหรือข้อความนั้นอย่างพิถีพิถัน

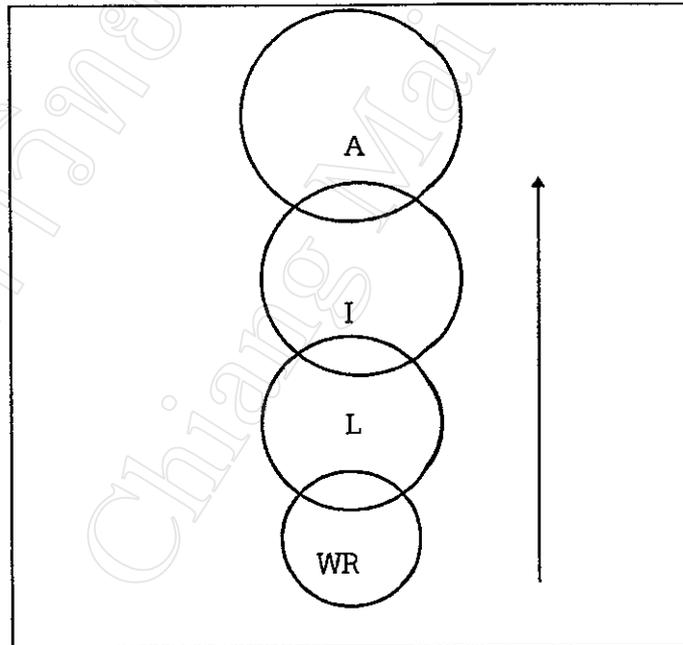
3. การอ่านแบบ Extensive Reading เป็นการอ่านเพื่อความบันเทิงหรือพักผ่อนหย่อนใจ โดยมุ่งที่จะหาใจความสำคัญของเรื่องเค้าโครงเรื่อง บุคลิกลักษณะที่สำคัญของตัวละครในเรื่อง การอ่านแบบนี้ส่วนใหญ่จะเป็นการอ่านนวนิยาย นิทาน เรื่องสั้น หรือสารคดี เป็นต้น

4. การอ่านแบบ Intensive Reading คือการอ่านเพื่อที่จะทำความเข้าใจเรื่องที่ทำอย่างละเอียดทุกขั้นตอน ส่วนมากจะเป็นการอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ การอ่านแบบนี้มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ ต้องการอ่านให้ครอบคลุมเนื้อหาให้มากที่สุด

สรุปแล้วประเภทของการอ่านนั้นมีความสำคัญ ครูผู้สอนควรตระหนักและชี้ให้นักเรียนเห็น ความสำคัญของจุดประสงค์การอ่านที่แท้จริงนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับตัวผู้อ่านเองว่าจะสามารถเลือก ประเภทการอ่านได้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการอ่าน และประเภทของเนื้อหาซึ่งต่างกันจะต้องใช้ ทักษะการอ่านที่ต่างกันด้วย

กระบวนการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะในทางการรับรู้ทางภาษา และถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งของคนในการ เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ การอ่านช่วยให้คนได้เพิ่มพูนความรู้ จากข้อเขียนของผู้รู้ในแต่ละสาขาวิชาที่ได้รวบรวม เขียนไว้ Earle (อ้างใน สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์, 2528, หน้า 23) ได้กล่าวว่า ลำดับขั้น ของกระบวนการอ่านสรุปได้ดังแผนภูมิ

WR = Word Recognition

L = Literal Understanding

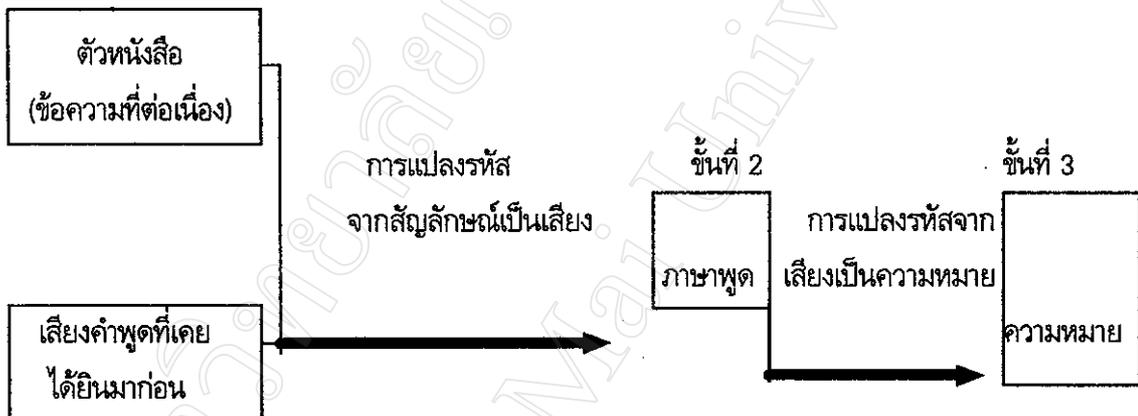
I = Interpretation of Meaning

A = Application of Meaning

แผนภูมิ 1 กระบวนการอ่านของ Earle

โดยเริ่มจากการรับรู้คำ ประโยค เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหา มีการตีความเพื่อหาความหมายของสิ่งที่อ่าน แล้วนำไปสู่การนำไปใช้

นักวิจัยการอ่านซึ่งสนับสนุนทฤษฎีจิตภาษาศาสตร์ เช่น Kenneth G. Goodman (อ้างใน สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์, 2528, หน้า 24) ได้สรุปกระบวนการของการอ่านไว้ดังปรากฏในแผนภูมิข้างล่างนี้

แผนภูมิ 2 กระบวนการอ่านของ Goodman

แผนภูมิแสดงกระบวนการอ่านเบื้องต้น ดังปรากฏผู้อ่านในระยะเริ่มเรียนหรือที่ยังอ่านไม่เก่งจะรับเอาสัญลักษณ์ทางภาษาเขียน หรือตัวหนังสือไปรวมกับประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับเสียงและคำพูดนั้นๆ ที่เคยได้ยินมาก่อน จากนั้นก็จะแปลรหัสจากภาษาเขียนออกมาเป็นภาษาพูด (2) ช่วงนี้เรียกว่าการอ่านออกเสียง จากนั้นผู้อ่านจึงจะแปลรหัสจากเสียงภาษาพูด (2) ออกมาเป็นความหมาย (3) จึงจะเกิดความเข้าใจในการอ่านซึ่งเป็นจุดหมายปลายทางของการอ่าน ดังนั้นผู้อ่านที่ยังไม่ชำนาญจะใช้กระบวนการทั้ง 3 ขั้น ตามลูกศร สำหรับผู้อ่านที่มีความชำนาญแล้วจะเริ่มจากขั้นที่ 1 ข้ามขั้นที่ 2 ไปยังขั้นที่ 3 เลย กล่าวคือ เมื่อผู้อ่านเห็นตัวหนังสือก็จะตีความหมายออกมาเลย ไม่ต้องแปลรหัสจากตัวหนังสือมาเป็นเสียง อย่างไรก็ตามผู้อ่านที่เก่งบางคนอาจใช้ขั้นที่ 2 เป็นบางครั้งในกรณีที่พบคำที่ไม่คุ้นเคยมาก่อน หรือเมื่อทดสอบดูว่าคำนั้นตรงกับคำที่ตนเคยรู้จักมาก่อนหรือไม่ การวิจัยเกี่ยวกับการอ่านหลายเรื่องพบว่า ผู้อ่านที่อ่านเก่งแล้วมีการอ่านย้อนกลับ (Regression) เหมือนกัน

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจนะ (2525, หน้า 36) ได้กล่าวว่ากระบวนการอ่านอาศัยวัยยะในการรับรู้ คือ ตา และสมอง โดยสายตาจะรับรู้ตัวอักษรแล้วส่งสัญญาณไปยังสมอง เพื่อให้รับรู้ความหมายและสะสมความจำเกี่ยวกับเรื่องที่ได้ อ่าน นอกจากนี้ ฅนอมวงค์ ล้ำยอดมรรคผล (2526, หน้า 529-532) ได้ลำดับขั้นตอนของกระบวนการอ่าน 4 ขั้นตอนสรุปได้ดังนี้ คือ

ขั้นแรก การรู้จักคำ กระบวนการอ่านเกิดขึ้นเมื่อผู้อ่านรับรู้ความหมายของถ้อยคำภาษาที่เขียน ที่ถ่ายทอดด้วยอักษรได้เข้าใจตรงกัน ซึ่งตามปกติแล้วไม่ได้อ่านคำๆเดียว แต่อ่านเป็นวลี ประโยค ข้อความหรือเรื่องราว ดังนั้นเมื่ออ่านข้อความที่ยาวขึ้น หากรู้คำมากเท่าไรก็ยิ่งเข้าใจเรื่องราวมากขึ้น ถึงแม้จะมีคำบางคำที่ไม่รู้จักมาก่อน คำที่รู้จักอาจช่วยให้เข้าใจความหมายของคำใหม่ได้

ขั้นที่สอง การเข้าใจความหมายของสาร สาร คือ ความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อ ในการอ่านแต่ละคนจะเข้าใจความหมายไม่ตรงกันทีเดียว คำเดียวอาจมีความหมายนัยเดียวหรือหลายนัยสำหรับคนอื่น การเข้าใจสารของแต่ละคนนั้นขึ้นอยู่กับการศึกษา ซึ่งจะแตกต่างกันหรือคล้ายคลึงกันก็แล้วแต่ความรู้หรือประสบการณ์เกี่ยวกับคำ ประโยคหรือข้อความนั้นๆ บริบทที่มีส่วนให้เข้าใจสารได้ตรงหรือใกล้เคียงกัน เจตนาของผู้เขียนผู้อ่านจะต้องฝึกการศึกษาจนสามารถจับใจความ สามารถจับความรู้สึก อารมณ์ และความคิด ตลอดจนเจตนาของผู้เขียนได้

ขั้นที่สาม การมีปฏิภรียาต่อสาร ตามปกติเมื่อเราอ่านสิ่งใด เราย่อม "คิด" คล้อยตามหรือคัดค้าน แยกแยะข้อมูล และเปรียบเทียบความคิดต่างๆ ว่าส่วนใดเหมาะสมหรือตรงกับความหมายที่แท้จริงของเรื่องที่ได้ อ่าน ดังนั้นปฏิภรียาต่อสารจึงมีทั้งอารมณ์ และความคิด ผู้อ่านจะเป็นผู้ที่จะต้องใช้วิจรรณญาณตัดสินสารนั้น โดยใช้ประสบการณ์ชีวิตร่วมกับความรู้ความเข้าใจได้ เมื่อไม่เข้าใจก็ตัดสินใจไม่ได้ว่าตอนใดสำคัญ ตอนใดเป็นความจริง ตอนใดเป็นความคิด จึงไม่สามารถสรุปความคิดและแก้ปัญหาใดๆได้

ขั้นที่สี่ การรวบรวมความคิด เมื่อผู้อ่านผ่านกระบวนการคิดจากขั้นตอนแรกถึงขั้นตอนที่สามแล้ว ในขั้นนี้เป็นขั้นตัดสินใจว่า อ่านแล้วเข้าใจเพียงใด เพราะความเข้าใจสามารถวัดโดยผู้อ่านสามารถสรุปความ รวบรวมความรู้และความคิดจากสิ่งได้อ่านมาประสมประสานกัน จะทำให้เกิดความเข้าใจใหม่ๆขึ้น ถ้าหากผู้อ่านยังไม่เข้าใจสิ่งได้อ่านอยู่ก็แสดงว่ายังขาดความรู้พื้นฐานในการเข้าใจความหมาย และการมีปฏิภรียาต่อสาร ดังนั้นจำเป็นต้องพัฒนาทักษะ พื้นฐานการอ่านให้มีมากยิ่งขึ้น

หลักจิตวิทยาการอ่าน

ในระยะเริ่มแรกของการอ่านนั้น นักเรียนต้องมีความพร้อมในการอ่านเสียก่อน ความพร้อมในการอ่านแบ่งได้เป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ (สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์, 2528, หน้า 25)

1. องค์ประกอบทางกายภาพ ได้แก่ การบรรลุนิติภาวะทางด้านการเจริญงอกงามโดยทั่วไป เช่น การมองเห็น การได้ยิน และการพูด
2. องค์ประกอบด้านสติปัญญา ได้แก่ ความสามารถในการรับรู้ ความสามารถในการจำแนกความแตกต่างของภาพและเสียง และความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลเกี่ยวกับการแก้ปัญหาในการเรียนอ่าน
3. องค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ พื้นฐานทางด้านภาษาที่ได้รับจากบ้านและประสบการณ์ต่างๆ ทางสังคม เป็นต้น
4. องค์ประกอบทางด้านอารมณ์ การจูงใจ และบุคลิกภาพ ได้แก่ การมีความมั่นคงทางด้านอารมณ์ และความต้องการที่จะเรียนอ่าน เป็นต้น

นอกจากนี้หลักจิตวิทยาเกี่ยวกับการอ่านที่มีความสำคัญต่อการอ่านของเด็กนั้นได้มีผู้รู้ได้แสดงความเห็นดังนี้คือ จิวลิซกษณ์ บุญยะกาญจนะ (2525, หน้า 36) ได้กล่าวถึงความเกี่ยวพันระหว่างสมองกับดวงตาซึ่งทำให้เกิดการอ่านไว้ว่า สมองเป็นแหล่งรวบรวมความรู้และจะรับรู้ได้โดยผ่านประสาทสัมผัสจากอวัยวะสัมผัส เช่น หู ตา จมูก เป็นต้น เมื่อเราอ่านหนังสือตัวหนึ่งที่ผ่านมาเข้าไปในดวงตา ตาจะเคลื่อนไหวเป็นระยะเพื่อรับรู้ตัวหนังสือนั้นนำไปสู่สมอง สมองก็จะเก็บสิ่งที่สนใจไว้ สมองจะบังคับตามให้เคลื่อนไหวขณะอ่าน ถ้าตาไม่เคลื่อนไหวแสดงว่าสมองไม่ทำงานหรือล่า

และสมิตรา อังวัฒนกุล (2527) ได้กล่าวถึงจิตวิทยาการอ่านว่า การอ่านเกี่ยวข้องกับกระบวนการ 2 อย่าง คือ กระบวนการทางด้านกลไกซึ่งเกี่ยวข้องกับการนำสิ่งเร้าเข้าสู่สมองและกระบวนการรับรู้ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการตีความสิ่งเร้าหลังจากที่ได้เข้าสู่สมองแล้ว

นอกจากนี้ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2539, หน้า 70) ได้กล่าวถึงจิตวิทยาการอ่านว่า การอ่านเป็นกระบวนการทำงานเกี่ยวข้องกันของ ตา หู และสมอง ตาจะจำแนกสิ่งที่มองเห็นแล้วส่งไปสมองเพื่อแปลความ ผู้อ่านจะอ่านเร็ว อ่านช้า หรือมีปัญหาในการอ่านก็ขึ้นอยู่กับ การเคลื่อนตา การมอย้อนกลับ และการกวาดสายตาในแต่ละบรรทัด การพัฒนาการเคลื่อนสายตาจึงเป็นสิ่งสำคัญ ส่วนหูเป็นอวัยวะที่รับฟัง หรือได้ยินเสียง หากมีอาการผิดปกติจนไม่สามารถแยกได้ว่าเป็นเสียงอะไร

หรือไม่ได้ยินเสียง ก็จะมีผลกระทบต่อ การพูดและการอ่านเช่นกัน ประการสุดท้ายคือ สมองซึ่งเป็น ตัวควบคุมการทำงาน ทำหน้าที่รับรู้ แปลความ หรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ ถ้าสมองไม่พัฒนาไปตามลำดับ ขั้นก็จะทำให้เกิดอาการผิดปกติ ส่งผลกระทบต่อ การอ่านของเด็กเป็นอย่างมาก

สรุปได้ว่า การอ่านเกิดจากการทำงานเกี่ยวพันกันระหว่างสมองกับตา โดยตารับรู้แล้ว ส่ง ต่อให้สมองแปลความจากสิ่งที่รับรู้ที่ออกมา ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูควรนำหลักจิตวิทยานี้ไปใช้ ในการสอนอ่าน เพื่อให้ นักเรียนเกิดความเข้าใจในสิ่งที่อ่านอย่างแท้จริง

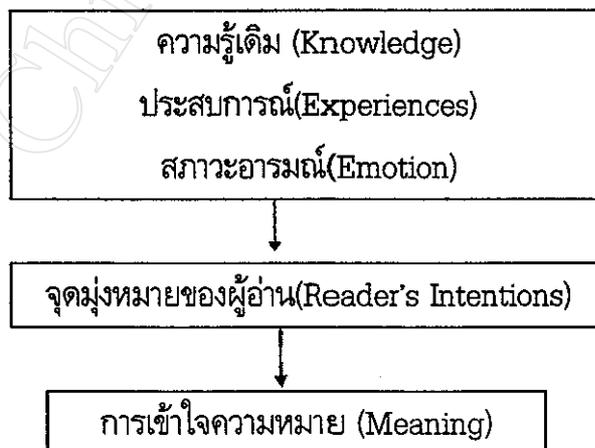
ทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการอ่าน

การศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่านมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ในด้านที่จะนำมาวางแผนการ จัดการเรียนการสอนอ่านเพื่อให้เหมาะสมกับธรรมชาติการอ่านของผู้เรียน ได้มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎี การอ่านไว้อย่างน่าสนใจดังนี้

ทฤษฎีของกระบวนการอ่าน Reutzel & Cooter (1992, p. 33-41) ได้รวบรวมแนวคิด เกี่ยวกับการสอนอ่านจากนักวิจัยหลายท่านสามารถแบ่งออกเป็น 4 ทฤษฎี คือ

1. ทฤษฎี บน-ล่าง (Top-Down Theory)

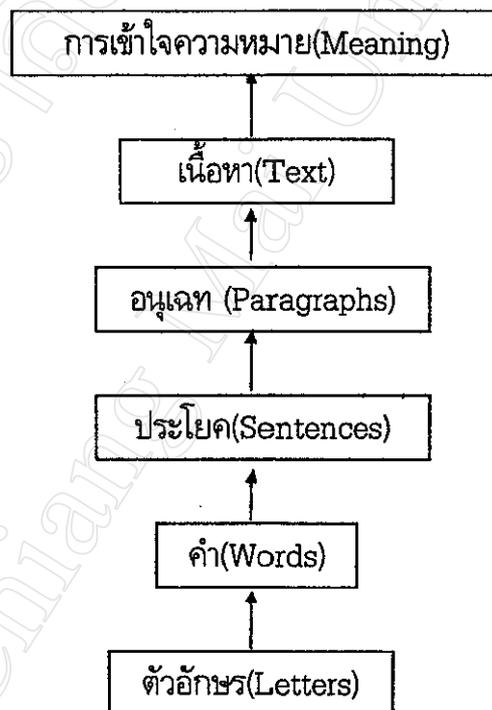
เป็นทฤษฎีของนักจิตวิทยากลุ่มเกสตัลท์ (Gestaltist) ซึ่งกล่าวว่าเป็นทฤษฎีที่เน้นถึงความ สำคัญของความรู้พื้นฐานหรือความรู้เดิม (Background Knowledge) และประสบการณ์เดิม (Experiences) ของผู้อ่าน เพื่อช่วยสร้างความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิ 3 กระบวนการอ่านบน-ล่างของ Reutzel & Cooter

2. ทฤษฎี ล่าง-บน (Bottom-Up Theory)

เป็นทฤษฎีการอ่านที่มีรากฐานจากจิตวิทยาสาขาพฤติกรรมนิยม(Behaviorism) ซึ่งมีการเน้นที่ความสำคัญของเนื้อหา และการเรียนรู้ที่จะแปลสัญลักษณ์ของสาร(Text) ไปสู่เสียงพูด โดยผู้เรียนเริ่มเรียนจากตัวอักษรและเรียนรู้ภาษาที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น เป็นคำ - ประโยค - ย่อหน้าหรือ อนุเขต ในกระบวนการนี้จะเป็นการเรียงร้อยตัวอักษรเข้าด้วยกันเป็นคำ คำเป็นประโยค และประโยคเป็นอนุเขต ผู้อ่านจะสามารถเข้าใจความหมาย(Meaning)ของสิ่งที่อ่าน ซึ่งจะมีลักษณะที่ตรงข้ามกับ Top-Down Theory สามารถแสดงเป็นแผนภูมิดังนี้

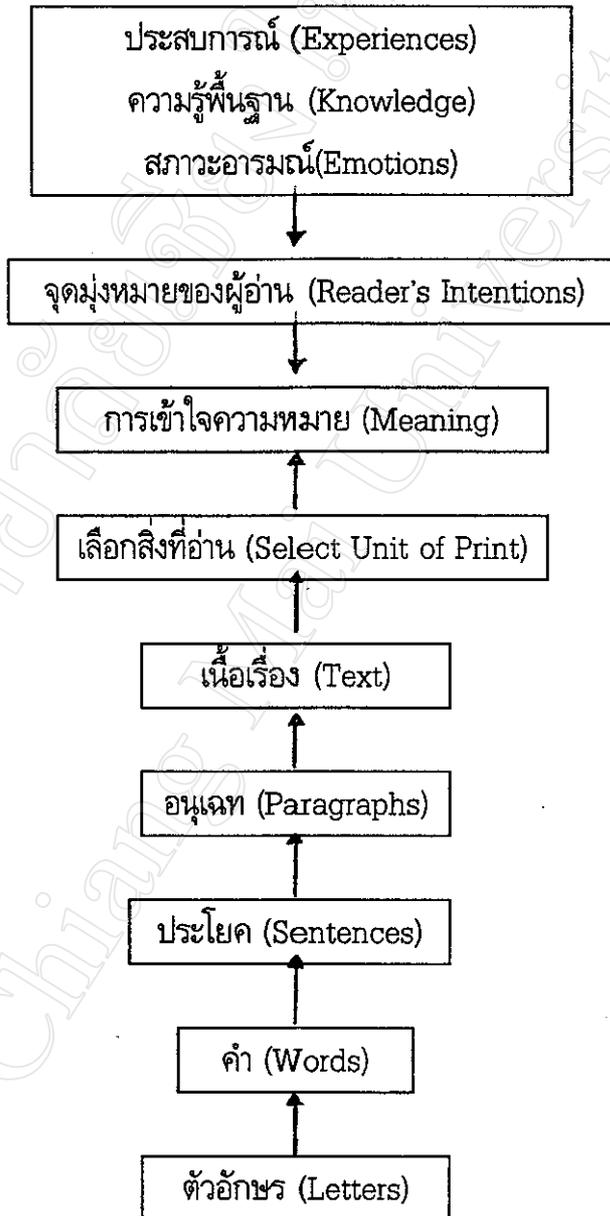

แผนภูมิ 4 กระบวนการอ่านล่าง-บนของReutzel & Cooter

3. ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ (Interactive Theory)

เป็นทฤษฎีการอ่านที่เน้นความสำคัญของความรู้เดิมของผู้อ่านและสิ่งที่อ่าน หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการรวบรวม Top-Down Theory และ Bottom-Up Theory เข้าด้วยกัน เป็นทฤษฎีที่เน้นให้ผู้อ่านเริ่มต้นการอ่านโดยการตั้งสมมติฐานหรือคาดเดาเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน เรื่องที่อ่านจะมีความ

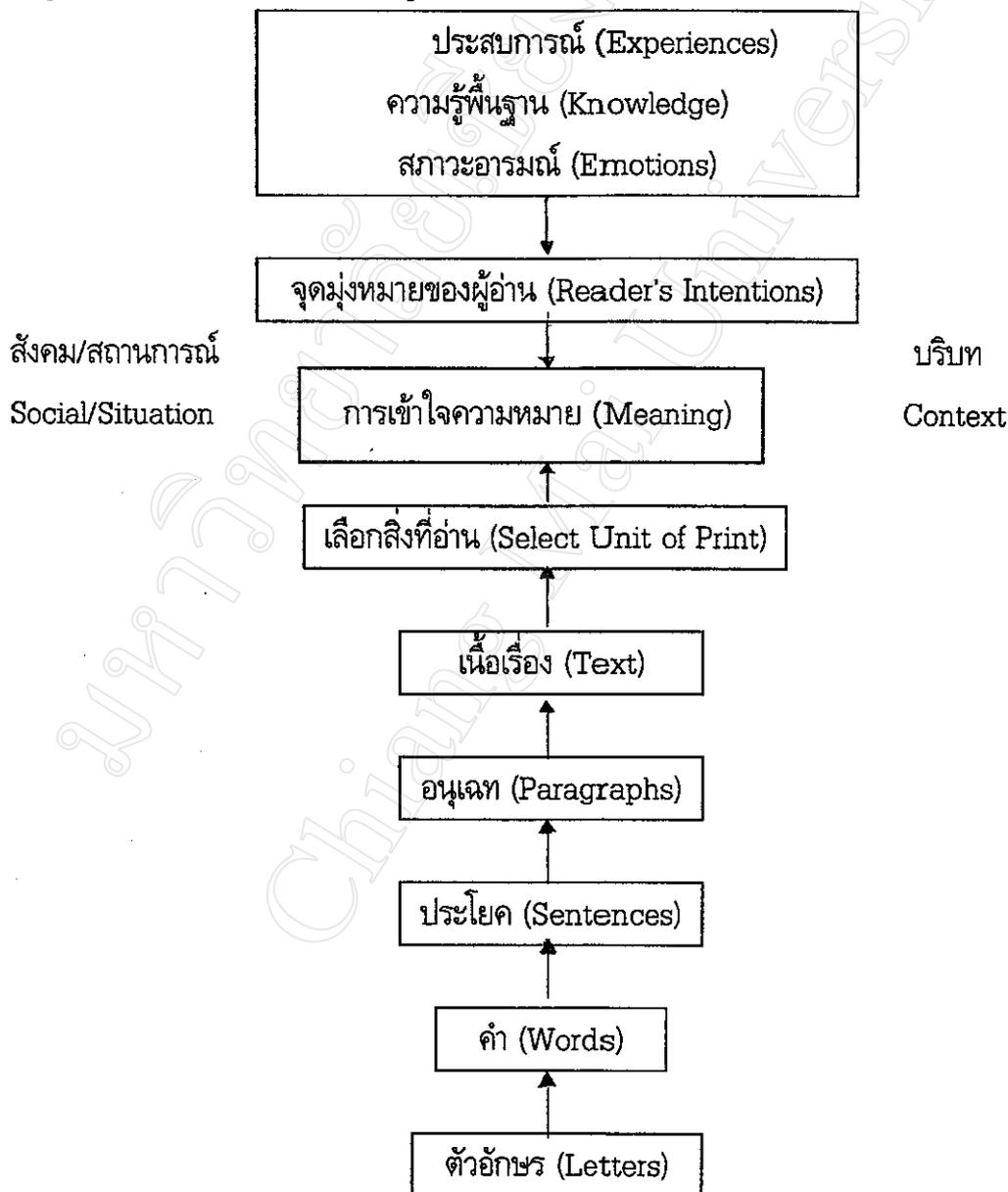
ใกล้เคียงกับประสบการณ์เดิมหรือความรู้พื้นฐานของผู้อ่าน ขณะเดียวกันก็จะก่อให้เกิดการเร้าให้ผู้อ่านสนใจในสารหรือสิ่งที่อ่าน(Print)ด้วย อาจแสดงเป็นแผนภูมิดังนี้

แผนภูมิ 5 กระบวนการอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ของReutzel & Cooter

4. ทฤษฎีเชื่อมโยงข้อมูล (Transactional Theory)

ทฤษฎีเชื่อมโยงข้อมูล เป็นทฤษฎีการอ่านที่เน้นตัวผู้อ่าน(Reader), สาร(Text) และบริบททางสังคมหรือบริบททางเหตุการณ์(Social / Situational Context) นำมาเชื่อมโยงและถ่ายโอนเพื่อไปสู่การเข้าใจความหมาย ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิ 6 กระบวนการอ่านแบบเชื่อมโยงข้อมูลของReutzel & Cooter

นอกจากนี้ Lapp & Flood. (1983, p.162) ได้รวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับการสอนอ่าน จากนักวิจัยหลายท่าน พอจะสรุปเป็นทฤษฎีการสอนอ่านได้ดังนี้ คือ

1. ทักษะที่ยึดเนื้อหาเป็นหลัก (Text-based) ถือว่าเนื้อหาเป็นจุดเริ่มต้นของการอ่าน การถอดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนเสียงเป็นสิ่งสำคัญในกระบวนการอ่าน การอ่านเป็นการวิเคราะห์หน่วยย่อย ๆ ของหน่วยใหญ่ ดังนั้นการอ่านจึงต้องวิเคราะห์สระ และพยัญชนะแต่ละตัวแล้วรวมเป็นคำๆหนึ่ง แล้ววิเคราะห์คำในประโยคว่ามีความหมายอย่างไร ทักษะนี้มีลักษณะตรงกับทักษะของกระบวนการล่างขึ้นบน (A Bottom-Up Process View of Reading)

2. ทักษะที่ยึดผู้เรียนเป็นหลัก (Knowledge-based) หรือความรู้เดิม (Schema View) ถือว่าผู้อ่านเป็นแหล่งที่มาของความหมายที่ได้จากการอ่าน เพราะผู้อ่านมีประสบการณ์ โลกทัศน์ ความรู้ ความเชื่อต่างๆ โดยนำสิ่งเหล่านั้นมาช่วยในการแปลความหมายในกระบวนการอ่านนั้นๆ ทักษะนี้ตรงกับทักษะกระบวนการบนลงล่าง (A Top-Down View of Reading)

3. ทักษะที่ยึดเนื้อหาและผู้เรียนร่วมกัน ซึ่งถือว่าการตอบสนองตัวอักษร ลำดับเหตุการณ์ และโครงสร้างประโยค ต้องนำมาใช้พร้อมกับความเข้าใจในกลุ่มคำ ผู้อ่านต้องนำความรู้ทางภาษาไปสู่การแปลความจากเนื้อเรื่อง ทักษะนี้เรียกว่า กระบวนการปฏิสัมพันธ์ในการอ่าน (The Interactive Process View of Reading)

ทฤษฎีโครงสร้างความรู้เดิม (Schema Theory)

Rumelhart (1981, p.5) ได้ให้ความหมายของคำว่า โครงสร้างความรู้เดิม (Schema) หมายถึงโครงสร้างความรู้หรือโครงสร้างข้อมูล ซึ่งเป็นตัวแทนของความคิดรวบยอดต่างๆไป ที่เก็บบันทึกหรือสะสมไว้ในความทรงจำ ข้อมูลที่สะสมเอาไว้เรียกว่า Schemata อาจจะเป็นความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งของ สภาพการณ์ต่างๆไป เหตุการณ์ การกระทำ เป็นองค์ความรู้ของแต่ละบุคคล จะเห็นได้ว่าโครงสร้างความรู้เดิม (Schema) มีส่วนสำคัญในกระบวนการอ่าน การที่ผู้อ่านจะเข้าใจในเนื้อหาที่อ่าน จะต้องอาศัยความรู้เดิมของผู้อ่านมาเชื่อมโยงกับเรื่องที่อ่าน การทำความเข้าใจคำ ประโยค เป็นเพียงความเข้าใจความรู้ทางด้านภาษาศาสตร์ ส่วนกระบวนการตีความ แปลความ ขยายความ และสรุปความ ต้องอาศัยหลักการของการนำเอาสิ่งที่อ่านมาคิดพิจารณาพร้อมกับความรู้เดิมที่มีอยู่ โครงสร้างความรู้เดิมถูกนำมาใช้ในการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจ การอ่านเพื่อความเข้าใจ

ต้องอาศัยโครงสร้างของความรู้ความสามารถทางการอ่านและข้อมูลจากบทอ่านมาช่วยทำความเข้าใจ การอ่าน ผู้อ่านต้องการโครงสร้างของความรู้จากการอ่าน 2 ประเภท คือ

ประเภทที่หนึ่งเป็นโครงสร้างความรู้ของบทอ่านหรือโครงสร้างความรู้ของหนังสือ ได้แก่ หัวข้อต่าง ๆ ของเรื่องที่อ่าน ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่อ่านดีขึ้น

ประเภทที่สอง ได้แก่ จุดประสงค์ของการอ่านซึ่งเป็นความคาดหวังของผู้อ่านว่าต้องการทราบเนื้อเรื่องที่อ่านเกี่ยวกับเรื่องใด

ดังนั้นขอบเขตของความรู้หรือโครงสร้างความรู้จะช่วยให้ผู้อ่านค้นพบความรู้ใหม่ที่ต้องการจากการอ่าน การอ่านจึงเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านกับหนังสือ โครงสร้างความรู้เดิมหรือสกีมา จะช่วยให้ผู้อ่านเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับประสบการณ์พื้นฐานที่ผู้อ่านมีอยู่ ทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ที่อ่านมากขึ้น

John D. McNeil และคณะ (อ้างใน กรมวิชาการ, 2537, หน้า ๗) ได้เขียนหนังสือ How To Teach Reading Successfully ได้กล่าวถึงทฤษฎีสกีมาว่า ผู้อ่านที่มีทักษะการอ่านจะต้องรู้ว่าเขาอ่านอะไร และผู้อ่านจะเกิดความเข้าใจในการอ่านจะต้องใช้ความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิมมาช่วยทำความเข้าใจการอ่าน ความรู้ทั้งหลายของผู้อ่านจะถูกเก็บเป็นหน่วยความรู้ และความรู้เหล่านั้นจะเชื่อมโยงกันเป็นสกีมา โดยนำความรู้มาสัมพันธ์เป็นส่วนๆ และความรู้ที่เชื่อมโยงเป็นเรื่องๆนี้จะช่วยให้การอ่านเกิดความเข้าใจได้อย่างลึกซึ้ง และจะช่วยให้ผู้อ่านรับรู้ความหมายของคำใหม่ได้มากขึ้น ใช้เดาความในบริบทในเวลาอ่าน ช่วยในการแยกแยะข้อความสำคัญกับรายละเอียดของเรื่องที่อ่าน ช่วยตีความในเรื่องที่อ่าน

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายของAusubel (อ้างใน สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2537, หน้า155)

ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Ausubel เน้นความสำคัญของการเรียนรู้ที่มีความเข้าใจและมีความหมาย การเรียนรู้เกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนได้รวมหรือเชื่อมโยง (Subsume) สิ่งที่เรียนรู้ใหม่ซึ่งอาจจะเป็นความคิดรวบยอด (Concept) หรือความรู้ที่ได้รับใหม่เข้าไปในโครงสร้างของสติปัญญา (Cognitive Structure) หรือความรู้เดิมที่อยู่ในสมองของผู้เรียน

ความเข้าใจในการอ่าน

ความเข้าใจในการอ่านเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งของการอ่าน ทั้งนี้เพราะจุดประสงค์เบื้องต้นของการอ่านโดยทั่ว ๆ ไป ก็คือเพื่อความเข้าใจในการอ่าน อ่านแล้วเกิดความรู้ใหม่ ดังนั้นถ้าอ่านแล้ว ไม่เข้าใจ ไม่สามารถหาข้อมูลที่ต้องการได้ ก็ย่อมจะทำให้ไม่บรรลุจุดประสงค์ในการอ่าน เกี่ยวกับเรื่องนี้มีผู้เชี่ยวชาญทางการอ่านกล่าวถึงความเข้าใจในการอ่านไว้ดังนี้

Dechant (อ้างใน จงกลณี รูปพงษ์, 2536, หน้า 11) กล่าวว่า การอ่านเพื่อความเข้าใจ เป็นการกระทำปฏิกริยาระหว่างการมองเห็นกับองค์ประกอบในการแปลความ โดยผู้อ่านจะทำความเข้าใจสัญลักษณ์แล้วรวบรวมเข้าเป็นหน่วยความคิด ผู้อ่านจะตีความสิ่งที่เขาอ่านโดยอาศัยความรู้และประสบการณ์เดิมเพื่อประมวลเข้าเป็นความคิด พิจารณา และสรุปความเห็น

Widdowson (1979, p.174) ได้กล่าวว่า การอ่านเพื่อความเข้าใจ คือ การมีปฏิกริยาโต้ตอบระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน ซึ่งใช้ความรู้ประสบการณ์เดิมในการพิจารณาเรื่องที่อ่าน ผู้อ่านจะมีการตีความ มีส่วนร่วม และสามารถสื่อสารกับสิ่งที่ผู้เขียนเขียนไว้ได้ ข้อความที่อ่านก็คือปฏิกริยาโต้ตอบกัน ระหว่างผู้เขียนและผู้อ่านเพื่อให้เกิดความเข้าใจ

Carrell (1984, p.87) กล่าวว่า ความเข้าใจในการอ่าน คือ ความเข้าใจในประโยคหรืออนุเจต (Paragraph) โดยเข้าใจในรูปแบบการเรียบเรียงเรื่องหรือโครงสร้างของข้อเขียน

สมุทร เข็นเขาวนิช (2530, หน้า 92) ได้กล่าวว่า ความเข้าใจในการอ่าน คือ ความสามารถที่จะอนุมานข้อสนเทศ หรือความหมายอันพึงประสงค์จากสิ่งที่ได้อ่านอย่างมีประสิทธิภาพ ความเข้าใจในการอ่านมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้อ่านแต่ละคนด้วย

วรพรรณ สิทธิเลิศ (2537, หน้า 1) กล่าวว่า การอ่านเพื่อความเข้าใจเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อกระบวนการอ่าน เพราะสามารถประเมินความสำเร็จของผู้อ่านได้ หากผู้อ่านสามารถเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง ก็จะได้ความรู้จากสิ่งที่อ่าน ทั้งนี้อาจขึ้นอยู่กับระดับสติปัญญา และภูมิหลังของผู้อ่านด้วย

สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532, หน้า 84) ได้กล่าวถึง ความเข้าใจในการอ่าน คือ การที่ผู้เรียนสามารถจับใจความในเรื่องที่อ่าน โดยไม่จำเป็นต้องรู้ความหมายของคำทุกคำ ผู้เรียนจะต้องใช้ประสบการณ์ความรู้ต่าง ๆ และการนำความหมายจากบริบท (Context) มาช่วยเพื่อความเข้าใจในเนื้อเรื่อง และรู้จักการทำนายความ (Prediction) ที่จะปรากฏได้ล่วงหน้าอย่างมีแนวทาง

ชวาล แพร์ตกุล (2516, หน้า 227) กล่าวถึง ความเข้าใจในการอ่านว่าสามารถแสดงออกได้ดังนี้

1. การแปลความ (Translation) คือ ความสามารถในการแปลความหมายของสิ่งต่างๆ โดยแปลสัญลักษณ์และนัยของเรื่อง ซึ่งเป็นความหมายที่ถูกต้องและใช้ได้ดีสำหรับเรื่องราวนั้นๆ โดยเฉพาะ
2. การตีความ (Interpretation) คือ ความสามารถในการจับความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อย ๆ ของเรื่องนั้น ๆ จนสามารถนำมากล่าวอีกนัยหนึ่งได้
3. การขยายความ (Extrapolation) คือ ความสามารถในการขยายความหมายตามนัยของเรื่องนั้นให้กว้างไกลไปจากสภาพข้อเท็จจริงเดิมได้

ระดับความเข้าใจในการอ่าน

ความเข้าใจในการอ่านสามารถแบ่งระดับของความเข้าใจได้ดังนี้คือ

Dallman & others (1974) ได้กล่าวถึงระดับของความเข้าใจในการอ่านว่ามีดังต่อไปนี้

1. ระดับความเข้าใจขั้นข้อเท็จจริง (Factoral Level or Literal Reading Level) หมายถึง การอ่านทำความเข้าใจกับเนื้อหาสาระที่ผู้เขียนเขียนออกมาโดยตรงตามนั้น ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถในการทำความเข้าใจกับความคิด (Ideas) ที่ผู้เขียนแสดงออกมาอย่างชัดเจน ดังนั้นจะต้องอาศัยความสามารถทางความจำ (Memory) และการระลึกได้ (Recall) ในสิ่งที่ผู้เขียนเขียน และอาศัยความสามารถในการแปลช่วยอีกด้วย นั่นคือถ้าผู้อ่านตอนคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน ด้วยการระลึกถึงสิ่งที่ผู้เขียนเขียนไว้ แสดงว่าผู้อ่านได้ใช้ความสามารถในขั้นความจำ และถ้าผู้อ่านอ่านแล้วทำความเข้าใจโดยแสดงออกมาไม่ว่าจะเขียนหรือพูดก็ตาม แสดงว่าผู้อ่านได้ใช้ความสามารถในการแปลแล้ว

2. ระดับความเข้าใจขั้นตีความ (Interpretation Reading Level) หมายถึงการอ่านทำความเข้าใจโดยอาศัยการตีความ สรุปความ และแปลความจากเรื่องที่อ่าน นั่นคือผู้อ่านจะต้องเสาะหาความหมายที่ซ่อนเร้นอยู่ในข้อความที่ผู้เขียนไม่ได้เขียนออกมาจริงๆ หรือในบางครั้งผู้อ่านต้องใช้ความสามารถในการอ่านที่เรียกว่า “การอ่านระหว่างบรรทัดหรือเหนือบรรทัด” (Reading Between

the Lines or Reading Beyond the Lines) เพื่อให้ได้ความหมายที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อในข้อความนั้นๆ

3. ระดับความเข้าใจขั้นประเมินค่าหรือขั้นวิจารณ์ (Evaluation Level or Critical Reading Level) หมายถึงการอ่านทำความเข้าใจโดยอาศัยความรู้และประสบการณ์มาประเมินค่าช่วยพิจารณาตัดสินวินิจฉัยเรื่องราวที่ได้อ่านอีกต่อหนึ่ง

4. ระดับความซาบซึ้ง ในระดับนี้ ผู้อ่านจะต้องมีอารมณ์ตอบสนองตามเนื้อเรื่องและภาษาของผู้เขียน ตลอดจนการสร้างภาพพจน์และการแสดงทางอารมณ์จากเรื่องราวที่อ่าน

Lapp & Flood (1983, p.136) ได้แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่าน ดังนี้ คือ

1. ระดับตรงตามตัวอักษร(Literal Comprehension) คือ ผู้อ่านเข้าใจข้อความในเรื่องที่อ่านอย่างตรงไปตรงมา

2. ระดับตีความ(Inferential Comprehension) คือ ผู้อ่านเข้าใจข้อความในเรื่องที่อ่าน และสามารถนำข้อมูลจากการอ่านมาช่วยพิจารณาตัดสินข้อความแสดงโดยนัย (Implicit Information)

3. ระดับวิจารณ์(Critical Comprehension) คือ ผู้อ่านใช้ความคิดประสบการณ์ของตนเองและความเข้าใจระดับที่ 1 และระดับที่ 2 มาช่วยในการตัดสินและประเมินข้อความที่อ่าน

Dechant (1982, p.313-314) ได้แบ่งความเข้าใจในการอ่านเป็น 6 ระดับ ได้แก่

1. ระดับความเข้าใจตามตัวอักษร(Literal Comprehension) คือ ผู้อ่านสามารถจดจำและอธิบายเรื่องต่าง ๆ ในข้อมูลที่อ่านได้อย่างชัดเจน

2. ระดับการลำดับข้อความ(Re-Organization) คือ ผู้อ่านสามารถวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อความที่อ่านไว้เป็นลำดับอย่างถูกต้อง

3. ระดับสรุปความจากการอ้างอิง(Inference) คือ ผู้อ่านสรุปเรื่องที่อ่านโดยอาศัยประสบการณ์เดิม และบริบทเนื้อหาที่ปรากฏ ซึ่งอาจสรุปความสอดคล้องกับผู้เขียน (Convergent Inference) หรือสรุปความที่หลากหลาย(Divergent Inference) ที่ต้องอาศัยมโนภาพ และความคิดสร้างสรรค์ของแต่ละบุคคล เช่นให้ผู้อ่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวละครหรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏในเนื้อเรื่อง

4. ระดับประเมินผลหรือระดับวิพากษ์วิจารณ์(Evaluation or Critical Reading) คือ ผู้อ่านต้องทำการประเมินหรือวิจารณ์เรื่องที่ได้ โดยอาศัยเนื้อเรื่องที่ได้เป็นตัวเสริม

5. ระดับความซาบซึ้ง (Appreciation) คือ ผู้อ่านสามารถบอกรูปแบบการเขียนที่ผู้เขียนใช้ในการกระตุ้นให้ผู้อ่านมีปฏิกิริยาโต้ตอบ มีอารมณ์ร่วมในเรื่องนั้น ๆ สามารถบรรยายลักษณะตัวละคร เนื้อเรื่อง และสร้างจินตนาการของตนเองได้

6. ระดับความเข้าใจแบบบูรณาการ(Integrative Comprehension) คือ ผู้อ่านสามารถจดจำข้อมูล เพื่อนำไปประยุกต์กับประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน เพื่อประโยชน์ในการอ่านโดยทั่วไป เช่น การอ่านกราฟ แผนที่ และการใช้พจนานุกรม เป็นต้น

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจนะ (2525, หน้า 75) ได้แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านสรุปได้ดังนี้

1. การอ่านเอาเรื่อง (Literal Reading) การอ่านระดับนี้ผู้อ่านสามารถอ่านหนังสือออก อ่านได้ รู้เรื่องว่าอะไรเป็นอะไร เกี่ยวข้องกับใคร ผู้อ่านจะใช้ความสามารถด้านความจำเป็นส่วนใหญ่
2. การอ่านชั้นแปลความ ตีความ ขยายความ (Interpretive Reading) การอ่านระดับนี้ผู้อ่านจะต้องใช้ความสามารถคือ ต้องจำเรื่องต้องแปลความ ขยายความ เป็นระดับความเข้าใจที่สูงไปกว่าระดับอ่านเอาเรื่อง
3. การอ่านขั้นวิจารณ์ (Critical Reading) การอ่านระดับนี้ต้องใช้ความสามารถของสติปัญญาขั้นสูงสุดโดยอาศัย การอ่านระดับเอาเรื่องและการแปลความเป็นพื้นฐาน ต่อจากนั้นผู้อ่านจะต้องอาศัยประสบการณ์ของตน หรือความสามารถการวิเคราะห์ สังเคราะห์ การประเมินค่ามาช่วยในการตัดสินใจ และวินิจฉัยเรื่องและข้อความที่ตนอ่านอีกต่อหนึ่ง

Harris & Sipay (อ้างใน วิรัตน์ ไวยกุล, วิไล วโรตมะวิชัย, บรรเทา อุทัยทัศน์ และ ผจงกาญจน์ ภูวิภาดาวรรณ, 2530, หน้า 4-5) ได้แบ่งความเข้าใจในการอ่านออกเป็น 2 ระดับ คือ

ระดับแรก ความเข้าใจความหมายตรงตามตัวอักษร (Literal Comprehension) หมายถึง การเข้าใจความหมายของคำ วลี ประโยค และข้อความในบริบทโดยไม่มี การตีความที่ลึกหรือเกินเลยไปกว่าตัวอักษรที่ปรากฏ โดยคำถามที่ถามเกี่ยวกับความเข้าใจระดับนี้จะเป็นเรื่องของข้อเท็จจริงประเภท ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร มากกว่าการถามเรื่องเหตุผล

ระดับที่สอง ความเข้าใจความหมายที่ไม่ได้กล่าวถึงโดยตรง (Inferential Comprehension) หมายถึง การเข้าใจในส่วนลึก หรือความหมายที่ซ่อนเร้นอยู่ในข้อความ ผู้อ่านจะได้รับความหมายนั้นจากการตีความ (Interpretation) การประเมิน (Evaluation) และการหาความคิด (Summarization) ที่ผู้เขียนมิได้บอกโดยตรง แต่ต้องใช้วิจารณ์จากเหตุผลของข้อความ (Conclusion) และการพยากรณ์หาสิ่งเทียบเคียง จึงประกอบด้วยพยากรณ์ผลที่จะตามมา (Consequence) และการหาสิ่งเปรียบเทียบได้จากการแปลความ (Analogy) และสิ่งสำคัญประการสุดท้ายในเรื่องของความเข้าใจความหมายที่ไม่ได้กล่าวถึงโดยตรง คือ เรื่องของการประเมิน อันประกอบด้วย การตัดสินใจในเรื่องความสมเหตุสมผล โดยอาศัยข้อมูลที่ปรากฏในข้อความโดยใช้เกณฑ์ภายใน (Objective) และการตัดสินใจโดยใช้เกณฑ์ภายนอก (Subjective) เช่น ความเชื่อ ความชอบ ความรู้และประสบการณ์ของผู้อ่าน

นอกจากนี้ สมศักดิ์ สินธุระเวช (2528, หน้า 26) ได้เสนอไว้ว่า ระดับความเข้าใจในการอ่าน ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการด้วยกัน เป็นต้นว่า สติปัญญา ความสามารถในการอ่าน ความเข้าใจคำศัพท์ที่อ่าน และวิธีการพิเศษเฉพาะตัวของผู้อ่านแต่ละคน นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของแต่ละคนด้วย ลำดับขั้นของความเข้าใจในการอ่านมีลำดับอยู่ 5 ขั้น แต่ละขั้นมีความสัมพันธ์กันตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ Bond & Thirker (อ้างใน อรรถ พลายนารถ, 2535, หน้า 25) ดังนี้

1. ความหมายคำ เป็นรากฐานที่สำคัญของความเข้าใจในการอ่าน เมื่อเด็กเข้าใจความหมายของคำศัพท์เหล่านั้นชัดเจน และกว้างขวางพอแล้ว ย่อมทำให้เด็กเกิดความคิดที่จะนำมาใช้ในการอ่าน ทำให้เข้าใจประโยค ตอน หรือบทที่อ่านได้ดี
2. หน่วยความคิด เพื่อที่จะเข้าใจประโยค เด็กจะอ่านเป็นหน่วยความคิด กล่าวคือ อ่านเป็นกลุ่มคำให้ได้ความหมายของคำต่อเนื่องเป็นกลุ่มๆ แทนการอ่านทีละคำ ถ้าเด็กมีความสามารถในทางนี้ดี ก็จะสามารถอ่านข้อความนั้นๆ ด้วยความเข้าใจ ตรงกันข้ามกับเด็กที่อ่านหนังสือทีละตัว ย่อมไม่สามารถจัดกลุ่มคำตามหน่วยความคิดได้ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจความแต่ละประโยค
3. การเข้าใจประโยค เมื่อเด็กเข้าใจคำ และอ่านเป็นหน่วยความคิดแล้ว ต้องรู้จักเอาแต่ละคำหรือแต่ละส่วนมาสัมพันธ์เข้าด้วยกัน จนได้ใจความเป็นประโยค

4. การเข้าใจตอน หมายถึงความสามารถนำประโยคในตอนนั้นๆ มาสัมพันธ์กัน เด็กจึงอ่านได้เข้าใจยิ่งขึ้น

5. การเข้าใจเรื่องราวที่ยากขึ้น เพื่อให้เข้าใจเรื่องราวหรือข้อความที่อ่าน เด็กต้องเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างข้อความสำคัญๆ ที่มีอยู่ในตอนก่อนๆ และข้อความในตอนต่อๆ มาอีกด้วย

แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching) (อรุณี วิริยะจิตรา, 2532, หน้า 57) การเรียนการสอนภาษาเพื่อให้มีสมรรถวิสัยในการสื่อสาร ผู้รู้หลายท่านได้ให้คำอธิบายว่าการเรียนการสอนภาษาควรมีลักษณะดังนี้คือ

Allwright (อ้างใน อรุณี วิริยะจิตรา, 2532, หน้า 58) กล่าวว่าถ้าความสามารถในการสื่อสารคือจุดมุ่งหมายสำคัญในการเรียนการสอนภาษาแล้ว ผู้เรียนควรมีโอกาสได้ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารแบบต่างๆ ในช่วงการเรียนภาษาด้วย

Taylor (อ้างใน อรุณี วิริยะจิตรา, 2532, หน้า 58) กล่าวว่าแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร คือการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับภาษาที่เรียน นั่นคือ เรียนรู้ภาษาด้วยการใช้ภาษามากกว่าเรียนภาษาด้วยการศึกษาโครงสร้างของภาษา

Krashen & Terrell (1983) ได้เสนอแนะว่าการเรียนการสอนภาษาควรให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลทางภาษาที่เข้าใจได้ให้มากที่สุด ควรเปิดโอกาสให้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง การแก้ไขข้อผิดพลาดควรมีน้อยที่สุด โดยใช้กิจกรรมทางภาษาที่มีความหมาย ลดความวิตกกังวล และส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ภาษาได้เหมาะสมกับสถานการณ์

Morrow (อ้างใน อรุณี วิริยะจิตรา, 2532, หน้า 58) ได้ให้แนวคิดในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารว่า ควรมีลักษณะดังนี้

1. สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ว่า ผู้เรียนเรียนภาษาเพื่ออะไร การเรียนการสอนภาษาจึงต้องเรียนจนสามารถนำไปใช้ได้

2. เน้นความเข้าใจเรื่องทั้งหมดมากกว่าความสามารถในการแยกวิเคราะห์รายละเอียด มุ่งสนใจไปที่เนื้อความที่สารนั้นต้องการสื่อ

3. เน้นกระบวนการในการเรียนเท่ากับรูปแบบของภาษา เพื่อให้การเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับกระบวนการที่เกิดขึ้นจริง เพื่อสนองตอบต่อเหตุ และปัจจัยที่ก่อให้เกิดการสื่อสารในชีวิตจริง เช่น ความต้องการในการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน ผู้สื่อสารมีโอกาสเลือกว่าจะกล่าวอะไรและกล่าวอย่างไรในการสื่อ ผู้สื่อมีโอกาสทราบว่า การสื่อสารของตนประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวในการสื่อความหมาย

4. ให้ผู้เรียนเป็นผู้ใช้ภาษา เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ใช้ภาษาให้มากที่สุด

5. ไม่ถือว่าความผิดพลาดในการสื่อสารเป็นสิ่งที่ต้องแก้ไขเสมอ หากมีการแก้ไขข้อผิดพลาดบ่อยครั้งทำให้ผู้เรียนเกิดความไม่มั่นใจในการใช้ภาษา จึงพยายามหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาอยู่เสมอ

จะเห็นได้ว่าการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เป็นการเรียนรู้ภาษาเพื่อให้มีความสามารถในการสื่อสารเป็นเป้าหมายหลัก เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาอย่างมีความหมาย สามารถที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ สร้างความมั่นใจในการใช้ภาษาของผู้เรียน จึงมีความเหมาะสมที่จะนำมาพัฒนาการเรียนการสอนภาษาสำหรับนักเรียนที่พูดสองภาษา

การสอนภาษาไทยแก่นักเรียนที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง

การที่นักเรียนใช้ภาษาถิ่นที่ไม่ใช่ภาษาไทยในการติดต่อสื่อสารกันในชีวิตประจำวันนั้น จัดว่าเป็นสิ่งแวดล้อมทางภาษาที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียน จึงได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้เสนอแนะแนวทางในการสอนภาษาไทยแก่นักเรียนที่พูดสองภาษาไว้ ดังนี้

ยุพิน พิพิธกุล (2517) ได้เสนอแนวทางในการสอนภาษาไทยแก่นักเรียนเริ่มเรียนที่มีปัญหาทางภาษา สรุปได้ดังนี้

1. สอนสิ่งที่จะสอนด้วยคำพูดก่อนการสอนเขียน ใช้สิ่งที่อยู่ใกล้ตัวในชีวิตประจำวันให้เด็กคุ้นเคยเสียก่อน

2. ใช้การเปรียบเทียบภาษาถิ่นกับภาษาไทยกลาง จะช่วยให้เด็กเข้าใจและเห็นข้อแตกต่างอย่างชัดเจน การสอนให้นักเรียนพูดจนคล่องปากจะช่วยให้นักเรียนเขียนผิดน้อยลง

3. การฝึกพูดคำศัพท์ควรฝึกเป็นรูปประโยค เมื่อต้องการเน้นคำใดก็ฝึกประโยคนั้นซ้ำๆ จนนักเรียนเข้าใจความหมาย

4. การเรียนต้องพยายามให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาที่ใกล้เคียงกับการสื่อความหมายในชีวิตจริงให้มากที่สุด อาจใช้บทสนทนาสั้นๆ จากหลักที่ว่า “ภาษาจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีผู้พูดได้ตอบ” จึงควรฝึกการพูดให้มาก

5. การสอนควรใช้วิธีเรียนปนเล่น ควรมี เพลง เกม และรูปประกอบ

ส่วนจำนวน คล่องการเขียน (อ้างใน อรรถ พลายระหาร, 2535, หน้า 29) ได้เสนอแนะแนวทางในการสอนนักเรียนที่พูดภาษาถิ่นโดยใช้วิธีการสอนตามหลักภาษาศาสตร์ไว้ ดังนี้

1. การสอนควรมุ่งฝึกให้เกิดทักษะในการฟังและพูดเป็นสำคัญ ผู้เรียนต้องสามารถใช้ระบบการเรียนของทั้งสองภาษา
2. ภาษาแต่ละภาษามีระบบเสียง ระบบคำและระบบไวยากรณ์แตกต่างกัน หนังสือที่ใช้เรียนควรมีเนื้อหาที่ได้มาจากการเปรียบเทียบภาษาที่เรียนกับภาษาของผู้เรียน เพื่อมิให้สิ้นเปลืองเวลาในการฝึกฝน

3. การสอนภาษาวิธีนี้ครูสามารถใช้ภาษาของผู้เรียนเข้าช่วยในการอธิบายหรือทำความเข้าใจเรื่องเสียงและโครงสร้างของประโยคได้ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเร็วขึ้น

4. การสอนภาษาวิธีนี้ควรประวิงการสอนอ่านและเขียนไว้ ต่อเมื่อครูได้สอนและฝึกโครงสร้างต่างๆ ด้วยปากเปล่าจนกระทั่งใช้ภาษาได้ดีแล้ว จึงสอนทักษะการอ่านและเขียนต่อไป

สนิท สัตโยภาส (2532, หน้า 122-123) ได้เสนอแนวคิดในการสอนภาษาไทยแก่เด็กสองภาษา ดังนี้คือ

1. ระยะแรกที่เด็กเข้ามาในโรงเรียน การสื่อสารระหว่างครูกับเด็ก นอกจากจะใช้ภาษาไม้ทำทาง สื่อที่เป็นภาพ สื่อที่เป็นของจริง ช่วยในการสื่อสารหรืออธิบายความหมายของคำแล้วครูยังใช้ภาษาเด็กช่วยสื่อสารหรืออธิบายความหมายของคำได้ ต่อเมื่อเด็กเรียนภาษาไทยกลางได้มากพอที่จะสื่อสารได้รู้เรื่องครูก็จะค่อย ๆ ลดการใช้ภาษาแม่ลง

2. พยายามสร้างบรรยากาศให้นักเรียนคุ้นเคยกับภาษาไทยกลางให้มากที่สุด เช่น

- 2.1 ครูอธิบายและออกคำสั่งเป็นภาษาไทยกลาง

- 2.2 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้มีโอกาสใช้ภาษาไทยกลางบ่อย ๆ

3. ครูควรจัดสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กเหล่านี้เป็นพิเศษโดยเฉพาะแบบฝึก เพื่อใช้แก้ปัญหของเด็กในด้านต่าง ๆ โดยนำไปใช้สอนซ่อมเสริมให้นอกเหนือจากที่ต้องเรียนตามคู่มือการสอนภาษาไทย

4. ควรใช้การเสริมแรงช่วยในการสอนเด็กสองภาษา เพราะเด็กเหล่านี้จะมีความผิดพลาดด้านการใช้ภาษาไทยได้ง่าย ดังนั้นถ้าเขาทำอะไรถูก พูดคำใดได้ชัดเจน ครูควรชมเชยเขา และถ้าเขาทำผิดพลาดในด้านใดครูไม่ควรหัวเราะ หรือพูดล้อเลียนให้เขาเกิดความอาย จะทำให้ไม่กล้าแสดงออกอีก

การสอนภาษาไทยด้วยวิธีการสอนอ่านแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาพัฒนามาจากนักภาษาศาสตร์ผู้เชี่ยวชาญทางการอ่าน และครูผู้สอนภาษาหลายคน ได้แก่ Brian Gray, Richard Walker & Nea Dore ชาวออสเตรเลีย โดยทดลองสอนภาษาอังกฤษแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาแก่ชาวพื้นเมือง ผลปรากฏว่าชาวพื้นเมืองเกือบ 100% สามารถอ่าน เขียน ฟังและพูดภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี ทำให้การสอนด้วยวิธีนี้ได้แพร่หลายไปในประเทศออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา แคนาดา และประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาได้เริ่มเข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทย โดยการนำของเสาวลักษณ์ รัตนวิชัย อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ได้นำวิธีนี้มาทดลองสอนภาษากับนักเรียนประถมศึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ต่อมาได้ทดลองใช้ในพื้นที่ที่นักเรียนมีปัญหาทางภาษา โดยความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และมูลนิธิโรตารีสากล เริ่มทดลองที่จังหวัดสุรินทร์ เป็นจังหวัดแรก ผลการทดลองในโรงเรียนดังกล่าว พบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา สามารถสร้างสมรรถภาพการอ่านคล่อง เขียนคล่อง และรักการอ่านให้แก่นักเรียนได้เป็นอย่างดี สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจึงได้เผยแพร่แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาในโรงเรียนประถมศึกษาเพิ่มขึ้น

หลักการและแนวทฤษฎีของวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาได้แนวทฤษฎีในการสอนภาษา จากหลายทฤษฎีดังนี้

1. แนวทฤษฎีการสอนแบบสื่อสาร (Communicative Approach) แนวทฤษฎีการสอนแบบนี้เน้นการใช้ภาษาของผู้เรียนเป็นหลัก โดยอาศัยหลักการของภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยา (Sociolinguistics) ซึ่งว่าด้วยเนื้อหา บริบท ภาษา และวัฒนธรรมที่แตกต่างกันในแต่ละชุมชน

2. แนวทฤษฎีการสอนแบบธรรมชาติ (Natural Approach) ทฤษฎีการสอนแบบนี้จะเน้นปัจจัยป้อนเข้า ที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจได้แก่ผู้เรียน (Comprehensible Input) โดยใช้กระบวนการเรียนการสอนที่เหมาะสม กับการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียนเป็นหลัก ผลของการเรียน (Output) จะประสบผลสำเร็จได้ถ้าผู้สอนให้ปัจจัยป้อนเข้าอย่างถูกต้องเหมาะสมแก่ผู้เรียน

3. ทฤษฎีการสอนอ่าน ซึ่งยึดหลักทางภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา (Psycholinguistics) โดยเน้นกระบวนการอ่านเป็นสำคัญ คำนี้ถึงหลักทางจิตวิทยาการอ่าน การถ่ายโยงความคิดรวบยอด รวมทั้งองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ช่วยให้การอ่านสมบูรณ์ เช่น ความสนใจ ประสบการณ์เดิม และการระลึกสิ่งที่อ่านได้

วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ได้จัดบทเรียนโดยบรรจุเนื้อหา ซึ่งผู้เรียนสามารถนำความรู้ทางภาษาที่ได้ศึกษา ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (หน่วยศึกษานิเทศก์, 2535, หน้า 2)

การสอนภาษาโดยวิธีธรรมชาติ (The Natural Approach)

วิธีการสอนภาษาแบบต่างๆ ที่ผ่านมาก ส่วนใหญ่จะเป็นการสอนในเรื่องโครงสร้างทางภาษา ซึ่งไม่สามารถจะนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในชั้นเรียน เนื่องจากวิธีการสอนเหล่านี้ไม่ได้อิงหลักการรับรู้ภาษาที่สอง ซึ่งเป็นวิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนภาษาสามารถนำภาษาไปใช้ได้ในชีวิตจริงทั้งในและนอกห้องเรียน (Krashen & Terrell, 1983)

การสอนภาษาโดยวิธีธรรมชาติ (The Natural Approach) เป็นวิธีการสอนที่ได้รับการพัฒนาโดยยึดทฤษฎีการรับภาษาที่สองของ Krashen โดยอาศัยประสบการณ์การสอนภาษาที่สองของ Terrell แห่งมหาวิทยาลัย แคลิฟอร์เนียเป็นเครื่องสนับสนุน และยังได้รับอิทธิพลมาจากผลงานของ อัชเชอร์ (Total Physical Response) ซึ่งเป็นการสอนภาษาโดยอาศัยธรรมชาติการเรียนรู้ของภาษาแม่ โดยใช้วิธีการสื่อสารความหมายด้วยภาษากาย (Language Body Communication) และประพาศน์ พฤทธิประภา (2538) ได้กล่าวสนับสนุนว่า สมมติฐานและทฤษฎีของวิธีธรรมชาติเป็นแนวคิดที่น่าสนใจในปัจจุบัน เนื่องจากในทางภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยาถือว่า การสื่อสารทางภาษามี

บทบาทสำคัญทั้งในเรื่องการเรียนรู้ภาษา (Language Learning) และการรับรู้อาษา (Language Acquisition)

หลักการสอนภาษาโดยวิธีธรรมชาติ

หลักการสำคัญของการสอนภาษาโดยวิธีธรรมชาติก็คือ ผู้เรียนจะต้องเข้าใจข้อมูลทางภาษาที่ได้รับจากการฟังหรือการอ่านก่อน แล้วจึงสามารถโต้ตอบใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารโดยการพูดหรือการเขียนได้ ผู้เรียนจะไม่ถูกบังคับให้ใช้ภาษาจนกว่าจะพร้อม การสอนจึงมีลักษณะค่อยเป็นค่อยไปตามลำดับขั้น และเมื่อผู้เรียนใช้ภาษาผิดพลาดก็就不用มีการแก้ไขถ้ายังสื่อความหมายได้เพื่อจะได้สร้างความมั่นใจและลดความวิตกกังวลให้แก่ผู้เรียน การสอนภาษาโดยวิธีธรรมชาตินี้เหมาะสำหรับผู้เริ่มเรียน หรือผู้ที่เรียนรู้ภาษามาบ้างแล้วเพื่อพัฒนาการใช้ภาษาให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้นไป สามารถนำไปใช้ได้กับนักเรียนทุกประเภท ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ และสามารถใช้ได้กับทุกทักษะ (Krashen & Terrell, 1983)

การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศตามทฤษฎีการรับภาษาที่สอง (Second Language Acquisition Theory) ของ Krashen & Terrell ประกอบด้วยสมมติฐานสำคัญ 5 ประการ สรุปได้ดังนี้

1. สมมติฐานความแตกต่างระหว่างการรับรู้และการเรียนรู้ภาษา (The Acquisition Learning Distinction Hypothesis) สมมติฐานนี้เป็นพื้นฐานของสมมติฐานอื่นๆ กล่าวถึงการรู้ภาษามี 2 ลักษณะ คือ

1.1. การรับรู้อาษา (Acquisition) เป็นกระบวนการเรียนรู้ภาษาแบบไม่รู้ตัว (Subconscious Process) ผู้เรียนไม่ต้องระวังว่าเขากำลังเรียนรู้ภาษาและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ สิ่งที่สำคัญก็คือ การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ข้อผิดพลาดอันเกิดจากการใช้ภาษาไม่จำเป็นต้องแก้ไข เป็นการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ การเรียนแบบนี้ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ในตัวภาษา (Linguistic Knowledge) ขึ้นตามธรรมชาติเป็นการเรียนรู้ที่ใกล้เคียงกับภาษาแรก

1.2 การเรียนรู้ภาษา (Learning) เป็นกระบวนการเรียนรู้ภาษาแบบรู้ตัว (Conscious Process) โดยเรียนรู้กฎเกณฑ์ของภาษา การใช้ภาษาจึงต้องระมัดระวังให้ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ต่างๆ การเรียนรู้โดยวิธีนี้เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาเท่านั้น

2. สมมติฐานการจัดลำดับธรรมชาติ (The Natural Order Hypothesis) สมมติฐานนี้กล่าวถึงการรับโครงสร้างทางไวยากรณ์ที่เป็นไปตามลำดับก่อนหลัง ผู้เรียนสามารถรับโครงสร้างทางไวยากรณ์บางเรื่องได้ก่อนเรื่องอื่น ๆ ผลการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ (ส่วนมากทดลองกับภาษาอังกฤษ) ปรากฏว่ามีความเป็นไปได้สูงพอที่จะเชื่อถือได้ ดังนั้นในการสอนภาษาจึงไม่มีประโยชน์ที่ผู้สอนจะเริ่มสอนหรือแก้คำผิดกฎเกณฑ์บางอย่าง ในที่ผู้เรียนยังไม่อยู่ในขั้นที่จะรับรู้กฎเกณฑ์นั้นได้

3. สมมติฐานการตรวจสอบ (The Monitor Hypothesis) สมมติฐานนี้กล่าวถึงบทบาทของการเรียนรู้ (Learning) ว่าความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้กฎเกณฑ์ของภาษาจะเป็นประโยชน์เพียงเป็นตัวตรวจสอบการใช้ภาษาของผู้เรียนเท่านั้น โดยมีเงื่อนไขในการใช้ 3 ประการ คือ ต้องมีเวลาเพียงพอ (Time) ต้องเน้นรูปแบบการใช้ภาษา (Focus on Form) และต้องมีความรู้เรื่องกฎเกณฑ์ (Know the Rule)

4. สมมติฐานการป้อนเข้า (The Input Hypothesis) เป็นสมมติฐานที่สำคัญที่สุดเพราะเกี่ยวข้องกับการรับรู้ภาษาโดยตรง เนื่องจากมนุษย์เรียนรู้ภาษาเพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลาจากภาษาที่ตนได้รับฟังหรืออ่าน การรับภาษาจะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้รับเข้าใจสาระ (Messages) หรือได้รับข้อมูลที่สามารถเข้าใจได้ (Comprehensible Input) ข้อมูลป้อนเข้านี้จะมีลักษณะเป็น $i+1$

i คือ ระดับข้อมูลที่ผู้รับรู้ภาษาสามารถเข้าใจได้ เป็นความสามารถทางภาษาที่ผู้เรียนมีอยู่ในปัจจุบัน

1 คือ ระดับข้อมูลที่อยู่เหนือความสามารถของผู้รับรู้ภาษาเล็กน้อย ซึ่งผู้รับภาษาสามารถเข้าใจได้โดยอาศัยบริบท (Context) และโลกทัศน์ของผู้รับรู้ภาษา (Extra-Linguistic Knowledge)

สาระสำคัญของสมมติฐานการป้อนเข้า มีดังนี้

1. สมมติฐานนี้มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาษามากกว่าการเรียนรู้ภาษา
2. การรับภาษาที่อยู่เหนือระดับความรู้ในขณะนั้นเกิดขึ้นได้เพราะมีบริบทช่วย
3. การพูดหรืออ่านอย่างคล่องแคล่วจะเกิดขึ้นเองตามลำดับของการพัฒนาของแต่ละบุคคล ไม่ได้เกิดจากการสอนโดยตรง

4. ถ้าผู้เรียนสามารถเข้าใจสิ่งที่ได้ฟังหรืออ่าน แสดงว่าข้อมูลป้อนเข้านี้มีลักษณะเป็น $i + 1$ โดยอัตโนมัติ และผู้รับรู้ภาษายังได้รับโครงสร้างทางไวยากรณ์ไปพร้อมๆ กันด้วย

ลักษณะของข้อมูลป้อนเข้าที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดการรับรู้ภาษามีลักษณะดังนี้

1. สามารถเข้าใจได้ (Comprehensible) เป้าหมายของการสอนภาษาโดยวิธีธรรมชาติก็คือ การจัดข้อมูลป้อนเข้าที่ผู้เรียนสามารถเข้าใจได้ให้แก่ผู้เรียนให้มากที่สุด ผู้สอนต้องพยายามใช้สื่อการสอน หรือความรู้เดิมของผู้เรียนมาช่วยสร้างความเข้าใจ นับตั้งแต่วันแรกของการเรียนการสอน
 2. น่าสนใจและเกี่ยวข้องกับนักเรียน (Interesting/Relevant) ปัญหานี้นับเป็นปัญหาสำคัญของการจัดการเรียนการสอนภาษา การสอนโดยวิธีธรรมชาติจึงพยายามยึดความสนใจของนักเรียนเป็นหลัก และจัดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมความมั่นใจในตนเองโดยให้ผู้เรียนได้แสดงออกในสิ่งที่เขาารู้และสนใจ
 3. ไม่มีการจัดลำดับไวยากรณ์ (Not Grammatically Sequenced) สิ่งสำคัญของการเรียนรู้ภาษาไม่ใช่เรื่องไวยากรณ์ แม้ว่าในการใช้ภาษาอาจจะมีบางโครงสร้างที่ใช้บ่อยแต่ก็ไม่มีการจัดลำดับการใช้ที่แน่นอน
 4. มีปริมาณเพียงพอ (Quantity) การได้รับข้อมูลป้อนเข้าที่สามารถเข้าใจได้ จะช่วยเพิ่มปริมาณของข้อมูลป้อนเข้าให้มากขึ้น
 5. ช่วยลดระดับความวิตกกังวล (Affective Filter Level) ผู้เรียนจะได้รับข้อมูลป้อนเข้าไปเรื่อยๆ โดยไม่จำเป็นต้องแสดงออกในภาษาที่สองจนกว่าจะมีความพร้อมนอกจากนี้เมื่อเกิดข้อผิดพลาดขึ้นก็ไม่ถือเป็นเรื่องสำคัญ และข้อมูลที่ได้รับเป็นสิ่งที่น่าสนใจและเกี่ยวข้องกับนักเรียน สิ่งที่กำลังกล่าวมาแล้วทั้งหมดจะช่วยลดระดับความวิตกกังวลด้านจิตใจของผู้เรียนได้มากกว่าการสอนโดยวิธีอื่น
 6. นำไปใช้ในการติดต่อสื่อสารได้ (Tool for Conversational Management) บางครั้งอาจจะอยู่ในรูปแบบของบทสนทนาสั้น ๆ ระหว่างครูกับนักเรียน ซึ่งนักเรียนสามารถนำไปใช้ติดต่อสื่อสารกับเจ้าของภาษาได้เช่นเดียวกัน
5. สมมติฐานการกลั่นกรองทางจิต (The Affective Filter Hypothesis) สมมติฐานนี้เชื่อว่า องค์ประกอบทางจิต (Affective Factors) มีความสัมพันธ์กับกระบวนการรับรู้ภาษาที่สองอย่างมาก ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการรับรู้ภาษาที่สองต้องอาศัยองค์ประกอบทางจิตดังนี้

5.1 แรงจูงใจ (Motivation) ที่มีแรงจูงใจสูงจะสามารถรับรู้ภาษาได้ดีกว่า

5.2 ความมั่นใจในตนเอง (Self - Confidence) ผู้ที่มีความมั่นใจในตนเองและมีจินตนาการแห่งตน (Self-Image) ดี จะสามารถรับรู้ภาษาได้ดีกว่า

5.3 ความวิตกกังวล (Anxiety) การลดความวิตกกังวลจะนำไปสู่สภาพการรับรู้ภาษาที่ดี

การสอนภาษาโดยวิธีธรรมชาติจึงพยายามที่จะจัดข้อมูลป้อนเข้าที่สามารถเข้าใจได้และขณะเดียวกันก็ช่วยลดความวิตกกังวลให้น้อยลงด้วย

การสอนอ่านโดยวิธีธรรมชาติ

การสอนอ่านโดยวิธีธรรมชาติประกอบด้วยสิ่งสำคัญต่อไปนี้ (Krashen & Terrell, 1983)

1. การเลือกสื่อที่เหมาะสมกับระดับและความสามารถในการอ่าน (Appropriate Texts) ซึ่งแยกพิจารณาได้ 2 ประเด็นคือ

1.1 มีความยากง่ายหรือความสลับซับซ้อนทางโครงสร้างที่เหมาะสมกับระดับของผู้เรียนในด้านต่อไปนี้

1.1.1 ด้านคำศัพท์ (Vocabulary) สื่อที่เหมาะสมควรประกอบด้วยคำศัพท์ที่ผู้อ่านรู้เป็นส่วนใหญ่ ส่วนคำศัพท์ที่ไม่รู้ความหมายก็สามารถใช้บริบท (Contexts) ช่วยในการหาความหมายได้

1.1.2 ด้านโครงสร้าง (Syntax) สื่อที่เหมาะสมไม่ควรมีความซับซ้อนทางไวยากรณ์ที่ยากหรือสลับซับซ้อนเกินความสามารถของผู้เรียนมากเกินไป

1.1.3 ด้านความหมาย (Semantics) สื่อการอ่านที่ผู้เรียนคุ้นเคยมีเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน การท่องเที่ยว กีฬา ขนบธรรมเนียมประเพณี จะอ่านง่ายกว่าสื่อที่ผู้เรียนไม่คุ้นเคย

1.2 เป็นเรื่องที่น่าสนใจ การที่ผู้เรียนได้อ่านในสิ่งที่ตนสนใจจะทำให้ผู้เรียนอยากอ่าน อยากรู้เรื่องราวต่อไป

2. จุดมุ่งหมายในการอ่าน (Goals) ผู้อ่านจะต้องมีจุดมุ่งหมายในการอ่านว่าตนเองต้องการอ่านสื่อ หรือเนื้อหาเพื่ออะไร จะได้ปรับอัตราเร็วในการอ่านและสามารถเลือกทักษะในการอ่านได้

อย่างเหมาะสม Krashen & Terrell (1983) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายในการอ่านโดยทั่วไปมี 4 แบบ คือ

2.1 อ่านเพื่อหาใจความสำคัญ (Reading for Main Idea) เป็นการอ่านเพื่อสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน เช่นการอ่านประเภทต่างๆ การอ่านแบบนี้ควรอ่านหัวข้อใหญ่ หัวข้อย่อย บทนำ บทสรุป ดูรูปภาพประกอบการอ่าน เป็นต้น

2.2 อ่านเพื่อหาข้อมูลเฉพาะเจาะจง (Reading for Certain Facts) โดยมากจะเป็นการอ่านสิ่งต่างๆที่ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เช่นการอ่านป้ายโฆษณา สมุดรายนามผู้ใช้โทรศัพท์ นอกจากนี้อาจเป็นการอ่านหรือหาตัวเลขจากตาราง เวลา กราฟ แผนภูมิ

2.3 อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน (Reading for Pleasure) คือการอ่านเพื่อความบันเทิง และพักผ่อนหย่อนใจเป็นสำคัญ เช่น การอ่านนวนิยาย เรื่องสั้น

2.4 อ่านเพื่อหารายละเอียดของข้อมูล (Reading for Information)ส่วนมากจะเป็นการอ่านเพื่อศึกษาค้นคว้า การอ่านแบบนี้มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือต้องการที่จะอ่านครอบคลุมเนื้อหาให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เก็บใจความสำคัญหรือสาระสำคัญรวมทั้งรายละเอียดปลีกย่อยต่างๆ ด้วยความระมัดระวัง เช่นการอ่านคำแนะนำวิธีปฏิบัติ คำชี้แจง คู่มือต่างๆ

3. การเลือกทักษะการอ่าน (Reading Skills) ที่เหมาะสมกับจุดมุ่งหมาย และสื่อที่อ่าน Goodman,1976 (อ้างใน อรรถ พลายระหาร, หน้า 40) กล่าวว่าผู้ที่อ่านคล่องแคล่วนั้น จะเลือกใช้เทคนิคที่เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายและสื่อที่เขาอ่านเสมอ และผู้อ่านจะใช้สัญญาณต่าง ๆ (Various Linguistic Cues) เช่น รูปภาพ โครงสร้าง ความหมาย และประสบการณ์ของเขามาช่วยให้เกิดความเข้าใจในสื่อที่อ่าน ทักษะหรือเทคนิคการอ่านดังกล่าวประกอบด้วย

3.1 การอ่านแบบ Skimming หรือการอ่านแบบข้ามคำ คือวิธีการอ่านข้อความอย่างรวดเร็ว และอ่านข้ามเป็นตอนๆ อาจเป็นประโยคหรือเป็นบรรทัดๆไปไม่ติดต่อกันก็ได้ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายหลักสำคัญอยู่ 2 ประการ

3.1.1 เพื่อเก็บประเด็นหรือใจความสำคัญทั่วไป

3.1.2 เพื่อเก็บรายละเอียดที่สำคัญบางอย่างเท่านั้น

3.2 การอ่านแบบ Scanning หรือการอ่านเฉพาะจุดเป็นวิธีการอ่านพิจารณาข้อความอย่างรวดเร็ว และคร่าว ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะค้นหาข้อมูล หรือคำตอบเฉพาะสำหรับคำถามบาง

ข้อที่ต้องการเท่านั้น ความจริงผู้อ่านอาจใช้เทคนิคแบบนี้อยู่เกือบตลอดเวลา โดยที่ไม่รู้ตัว เช่น ขณะที่ค้นหารายชื่อจากสมุดโทรศัพท์ ดังนั้นการอ่านแบบ Scanning จึงมีจุดมุ่งหมายเพียงเพื่อหารายชื่อ วัน เดือน ปี ตัวเลข หรือข้อมูลที่ต้องการบางอย่าง เพื่อนำมาใช้อ้างอิงหรือสนับสนุนทฤษฎีหรือแนวคิดที่ต้องการบางให้กระจ่างชัดยิ่งขึ้น

3.3 การอ่านแบบ Extensive Reading หรือการอ่านสืบเสาะใจความ เป็นการอ่านเพื่อความบันเทิงและพักผ่อนหย่อนใจ เช่นการอ่านนวนิยาย เรื่องสั้น สารคดี บทความ เป็นต้น เป็นการอ่านเพื่อหาใจความสำคัญของเรื่อง (Main Idea) ทาเค้าโครงเรื่อง(Out Line) บุคลิกลักษณะของตัวละคร

3.4 การอ่านแบบ Intensive Reading หรือการอ่านพินิจพิเคราะห์ เป็นการอ่านเพื่อศึกษาค้นคว้า มีจุดหมายเพื่อเก็บรายละเอียดที่สำคัญ ตลอดจนรายละเอียดปลีกย่อยให้มากที่สุด ด้วยการอ่านให้ครอบคลุมเนื้อหาอย่างระมัดระวัง เช่นการอ่านการใช้คู่มือต่างๆ คำแนะนำเพื่อปฏิบัติ คำชี้แจง กฎระเบียบ ข้อบังคับ ตำรา หรือเรื่องเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ที่ต้องการรายละเอียดมาก

ในการอ่านทุกครั้งเมื่อผู้อ่านมีเนื้อหาที่เหมาะสม มีจุดมุ่งหมายในการอ่าน และเลือกใช้ทักษะการอ่านได้สอดคล้องกับเนื้อหา และจุดมุ่งหมายของการอ่านแล้ว ผู้อ่านจะต้องใช้กลวิธีในการอ่าน (Reading Strategies) สรุปได้ดังต่อไปนี้ (Krashen & Terrell,1983)

1. อ่านเพื่อที่จะหาความหมาย (Reading for Meaning) ไม่จำเป็นต้องอ่านทุกคำหรือทุกข้อความ

2. ใช้ทักษะในการคาดคะเนความหมาย (Predict Meaning)

3. ใช้บริบท (Use Contexts) ในการตีความหมายซึ่งแบ่งเป็น

3.1 อาศัยเนื้อหา (Texts) ที่อ่านช่วยในการตีความดังนี้

3.1.1 การพิจารณาบริบทที่อยู่รอบๆ (Look Ahead and Look Back)

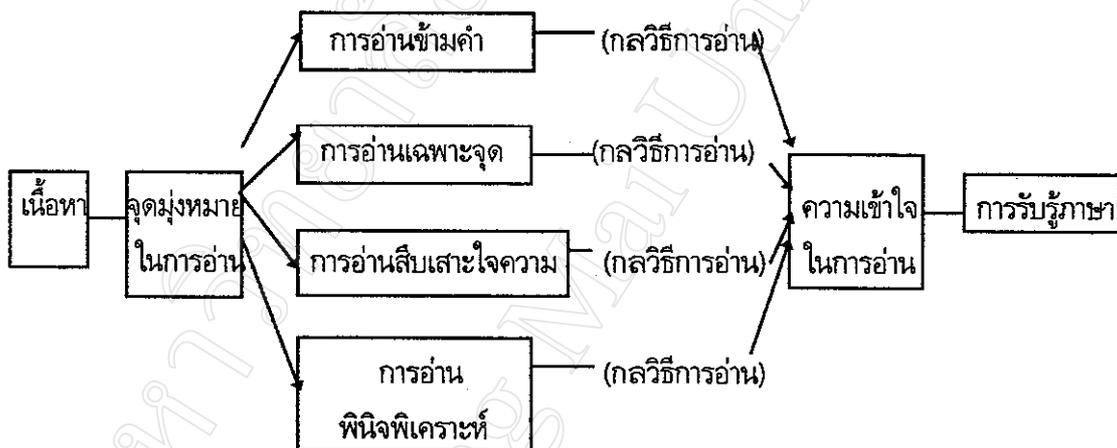
3.1.2 การใช้ตัวอย่าง คำอธิบาย รูปภาพ กราฟ แผนภูมิต่างๆ

(Illustrations)ประกอบการพิจารณาความหมาย

3.1.3 การพิจารณาจากชื่อเรื่อง (Heading) และประโยคใจความสำคัญในย่อหน้าต่างๆประกอบ

3.2 อาศัยความรู้จากภายนอก (Outside the Texts) เช่นความรู้ลึกจากประสบการณ์ของผู้อ่าน (Real World Information) มาประกอบการพิจารณาความหมายของสิ่งที่อ่าน

สำหรับการอ่านแบบ Skimming , Scanning, และ Extensive Reading นั้นจะใช้กลวิธีในการอ่านครบ 3 ประการ แต่การอ่านแบบ Intensive Reading จะใช้กลวิธีการอ่านเฉพาะการอ่านประเภทที่ 2 และ 3 เท่านั้น เพราะจำเป็นต้องอ่านอย่างละเอียดเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหามากที่สุด

(Krashen & Terrell, 1983)

แผนภูมิ 7 การสอนอ่านโดยวิธีธรรมชาติ

จากแผนภูมิการอ่านโดยวิธีธรรมชาติ สรุปเป็นขั้นตอนการอ่านดังต่อไปนี้

1. เมื่อผู้อ่านมีเนื้อหาที่ต้องการอ่านแล้ว ผู้อ่านจะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายหรือจุดประสงค์ของการอ่าน ซึ่งขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้อ่านว่า ต้องการอ่านเนื้อหาเหล่านั้นเพื่ออะไร และ จุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของการอ่านจะสอดคล้องกับลักษณะของเรื่องที่อ่าน
2. เมื่อกำหนดจุดมุ่งหมายที่จะอ่านเนื้อหาที่ต้องการอ่านแล้ว ผู้อ่านจะอ่านเนื้อหาต่างๆ โดยขณะที่เพื่อความเหมาะสมกับลักษณะของเนื้อหา และวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของการอ่าน ผู้

อ่านจะเลือกใช้ทักษะในการอ่านเพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการจากการอ่านและทำความเข้าใจสิ่งที่อ่านได้ถูกต้องและรวดเร็ว เช่น

2.1 ถ้าผู้อ่านต้องการเก็บใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านโดยไม่ต้องเก็บรายละเอียดของเรื่อง ก็จะเลือกใช้การอ่านแบบข้ามคำ (Skimming) คือเลือกอ่านเฉพาะคำหรือข้อความที่สำคัญ หรือต้องการเท่านั้น ทำให้สามารถเข้าใจเรื่องที่อ่านได้รวดเร็วโดยเสียเวลาอ่านน้อย

2.2 ถ้าผู้อ่านต้องการข้อมูลเฉพาะบางอย่าง เช่น ตัวเลข รายชื่อ วัน เดือน ปี ผู้อ่านก็จะเลือกใช้ทักษะการอ่านแบบเฉพาะจุด (Scanning) โดยเลือกอ่านเฉพาะสิ่งที่ต้องการ โดยไม่ต้องทำความเข้าใจเรื่องที่อ่านทั้งหมดเมื่อได้ข้อมูลที่ต้องการครบก็ถือว่าอ่านนั้นเสร็จสิ้น

2.3 ถ้าผู้อ่านต้องการอ่านเนื้อหาต่างๆเพื่อความบันเทิงหรือพักผ่อนหย่อนใจ เช่น การอ่านนิทาน นิยาย เรื่องสั้น ก็จะเลือกใช้ทักษะการอ่านสืบเสาะใจความ (Extensive Reading) โดยอ่านเพื่อจับใจความของเรื่อง การดำเนินเรื่อง บุคลิกลักษณะตัวละคร แนวคิดของผู้เขียน โดยไม่มุ่งเน้นการเก็บรายละเอียดของเนื้อเรื่อง

2.4 ถ้าเรื่องที่อ่านเป็นเรื่องที่ต้องศึกษาหาความรู้ เช่น ตำราต่างๆ กฎระเบียบข้อบังคับ เรื่องเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ ขั้นตอนการทดลอง ผู้อ่านก็จะเลือกใช้ทักษะการอ่านพินิจพิเคราะห์ (Intensive Reading) โดยจะอ่านเนื้อหาเหล่านั้นอย่างครอบคลุม เพื่อเก็บรายละเอียดของเรื่องให้ได้มากที่สุด

3. ในขณะที่อ่านผู้อ่านจะใช้กลวิธีการอ่าน (Reading Strategies) ประกอบการอ่านแต่ละวิธีเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการและเกิดความเข้าใจในการอ่านเนื้อหานั้นๆ อย่างรวดเร็ว เช่น การอ่านเพื่อหาความหมาย (Reading for Meaning) ไม่จำเป็นต้องอ่านทุกคำหรือทุกข้อความ การใช้ทักษะการเดาความหมาย (Predict Meaning) การใช้บริบท (Use Contexts) ซึ่งประกอบด้วยคำอาศัยเนื้อหา (Texts) ที่อ่านและความรู้จากภายนอก (Outside the Texts) เช่น ความรู้จากประสบการณ์ของผู้อ่าน (Real World Information) ประกอบการพิจารณาความหมายเรื่องที่อ่าน จะทำให้อ่านได้อย่างเข้าใจโดยเสียเวลาในการอ่านน้อย เมื่อจบกระบวนการอ่านดังกล่าวแล้ว ผู้อ่านจะสามารถทำความเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ และเกิดการเรียนรู้ภาษาในที่สุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พิพัฒน์ เองคิลป์ (2533) ได้ทำการศึกษาการใช้แบบฝึกเสริมสมรรถนะการอ่านเร็วกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยแบบฝึกเสริมสมรรถนะการอ่านเร็วจะมีสมรรถนะการอ่านเร็ว สูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึก

อัญชัญ เผ่าพัฒน์ (2533) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาบทเรียนเพื่อเสริมการอ่าน โดยใช้นิทานพื้นบ้าน กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนการสอนอ่านโดยใช้นิทานพื้นบ้าน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เรียนด้วยบทเรียนการสอนอ่าน

ศศิธร อินตุน (2533) ได้พัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญสามารถพัฒนาความรู้ความสามารถในการอ่านจับใจความได้

อภิรดี ทักธิกร (2537) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยการทำแผนผังสรุปโยงเรื่องที่อ่านและ เรียนโดยการเขียนเรื่องจากบทอ่าน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการทำแผนผังสรุปโยงเรื่องมีความเข้าใจในการอ่าน สูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยการเขียนเรื่องจากบทอ่าน

สุเมธ สุกิน (2533) สภาพการจัดการเรียนการสอนกลุ่มทักษะ (ภาษาไทย) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรประถมศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533 ในโรงเรียนที่มีนักเรียนชาวเขาในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาและอุปสรรคในการสอนภาษาไทย เกี่ยวกับการใช้ภาษาไทย

- นักเรียนใช้ภาษาไทยไม่ถูกต้องตามหลักภาษา
- นักเรียนออกเสียงภาษาไทยไม่ชัดเจน ทำให้เขียนตามเสียงที่เปล่งออกมา

เกษรา ภัทรเดชไพศาล (2537) ได้พัฒนากิจกรรมเสริมทักษะการอ่านและเขียน คำควบกกล้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมเสริมทักษะการอ่านและการเขียน คำควบกกล้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สามารถพัฒนาความสามารถของนักเรียนในการอ่านและเขียนคำควบกกล้าได้ดีขึ้น

อารยา ปรากฎชื่อ (2537) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความคงทนในการจำของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยกิจกรรมละครสร้างสรรค์และการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการใช้นกิจกรรมละครสร้างสรรค์มีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่า นักเรียนที่เรียนโดยการใช้นขั้นตอนการสอนตามคู่มือครู และมีความคงทนในการจำสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการใช้นขั้นตอนการสอนตามคู่มือครู

จำรัส ไชยมูล (2537) ได้ศึกษาผลที่เกิดจากการใช้เทคนิคสะสมความรู้ที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านและความคิดเห็นด้านการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า การเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคสะสมความรู้ ทำให้นักเรียนมีพัฒนาการในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยเพิ่มขึ้น

สายสุณี สกุลแก้ว (2533) ได้พัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า หลังจากที่นักเรียนฝึกทักษะการอ่านจากชุดฝึกทักษะ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแล้ว ทำการทดสอบหลังการฝึกปรากฏว่า นักเรียนมีคะแนนหลังการฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนการฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความ และนักเรียนมีความพอใจในการใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยด้วยตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

สายพิน สมุทรทัย (2536) ผลของการใช้วิธีสอนโครงสร้างระดับยอดที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านและความสามารถทางการเขียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัย ปรากฏว่า นักเรียนได้รับการสอนโดยวิธีใช้โครงสร้างระดับยอดกับนักเรียนที่ได้รับการสอน โดยใช้กิจกรรมตามคู่มือครู มีความเข้าใจในการอ่านแตกต่างกัน โดยนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้โครงสร้างระดับยอด มีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามกิจกรรมในคู่มือครู

นฤมล กังวาลไกล (2534) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านความสามารถในการเขียน และเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติ มีความเข้าใจในการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติ มีความสามารถในการเขียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่ง

ประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จิราพร ทรายคำ (2534) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้โครงสร้างระดับยอดกับการสอนอ่าน ตามคู่มือการสอนภาษาไทย กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเวียงแฝง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้โครงสร้างระดับยอดมีความสามารถในการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามคู่มือครูการสอนภาษาไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กัลยา ตูลพิจิตร (2532) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่านในวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้หนังสือเล่มเล็ก ระหว่างวิธีสอนแบบวรรณคดีกับวิธีสอนตามคู่มือครู โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านในวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอน แบบวรรณคดีกับวิธีสอนตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบวรรณคดีมีความสามารถในการอ่านภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนตามคู่มือครู

เพ็ญศรี รุจาคม (2539) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านเพื่อความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมผังความสัมพันธ์ของความหมายกับการสอนตามคู่มือครู พบว่าผลสัมฤทธิ์ในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมตามคู่มือครู

อรรธ พลายระหาร (2535) ได้ศึกษาผลของการอ่านโดยวิธีธรรมชาติที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ได้ทำการทดลองกับนักเรียนที่ใช้ภาษาเขมรเป็นภาษาถิ่น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยวิธีธรรมชาติมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตาม คู่มือครู